БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 50 (10111) | 1963 оной февралиин 28, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...одой материальна ...алга дээшэлүүлхэ ...хэтэй хэмжээнүүд

...районуудта, Украинын ой модото таланууд болон ...руссиин ССР-тэ, Балтика шадарай республикануудта ...хэмжээнүүд тухай асуудалые СССР-эй Министрнүүдэй ... үзөө. Орон дотор хони үсхэбэрилгээр һүүлэй жэл...лтанyудай түйлагдабашье, эдэ районуудта хонин ...арал хандуулһанhаа уламжалан хониной тоо толгой ... элэо доход багаар оруулна, продукциинь өөрэйнь үнэ ...газарые нилээд ехэ хэмжээтэйгээр хахалһан ушар хони ... ушаруулна гэжэ колхоз, совхозуудай, советскэ болон ...нуудай олон хүтэлбэрилэгшэд буруугаар тоолоно.

...олгэдэ бии байһан дутуу дунданyудые зайсуулхыень, ... бүри олон болгохо, хониной мяха болон ноохо улам ...адал хангахыень союзна болон автономито республи...нүүдэй Соведүүдые, облгүйсэдкомуудые ССР Союзай ...от 1963 оной февралиин 2-то тогтоол гаргажа, уял-...

...гой олон болгохо, хониной мяха болон ноохо бүри элбэ... хонишодой материальна урмашалгые дээшэлүүлхэ зо...озуудтахи хонишодой бригадануудта үгтэхэ нэмэлтэ ...тэ нормые СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоогоо:

... хонинhоо 100 хүрэтэр хурьга абажа, эхэһээнь һалгааха ... байгаа һаань, 95-һаа дээшэ абтаһан арбадахи хурь... хонинhоо 100-һаа дээшэ абтаһан табадахи хурьгые;

...ое, эхэһээнь һалгаагдаһан хурьгадые жэлэй турша соо ...харууhалаад байгаа һаань, 97 процентһээ дээшэ харуу... хурьгадай хахадые;

... шахажа гү, али адуулжа таргалуулха бүхы үе соо мя...рнь түсэбһөө гадуур шэгнүүрыень дээшэлүүлээд байгаа ... процентыень, томо хонидые, тэрэшэлэн эхэһээ һалгааг...уулжа таргалуулагдажа байһан хурьгадые харууһалдаг ...ор үгэхэ.

... тогтоогдоһон жэшээтэ нормые хараадаа абан, хонишод...һэ бодотоор үгэхэ нормонуудые тогтоохыень колхозуудта ...нүүдэй Совет һанамжалан дурадхаа.

...нистрнүүдэй Совет хадаа хонидой ашаг шэмые дээшэ...олтодо оруулангүйгөөр тоо толгойень олон болгохо та...ногтууритай үрэ дүн түйлаһан колхоз, совхозуудай, бу... түрүү хонишодто «Хонин ажалай мастер» гэһэн нэрэ ...ахилзан олгодог болохыень союзна республиканyудай Ми...нүүдтэ зүбшөөгөө, «Хонин ажалай мастер» гэһэн нэрэ ... хонишодой ажалай түлөөһэ 20 процентээр дээшэлүүл...та зүбшөөгөө, колхозуудта һанамжалан дурадхаа.

...ҮГЭДЫН ...ААДАХА ХЭРЭГ

... продуктнуудые ... ехээр абадаг, гү... боложо, комму... жасада өөрынгөө ... оруулхын түлөө ... доторнай үргэ...хилэнхэй. Колхоз, ...-Лабинска управ...ай уряалаар бүхэ... мүрысөөндэ орол... ороохо таряа, ма... улам ехээр абаха ...бае дээрээ даажа ... КПСС-эй Буряадай ...ленум ехээр һай...рад зонойнгоо аша ...лаа, оюун ухаа...тые республикын...дые уряалба.

...лэхэ хэрэгнай ехэ. ...һээ олон миллион ...хо тарян абтаха, ... улам ехэ болохо, ...ойхоноор олошор...гаяа амжалтатай...лөө таряашад бо...өөнһөө хамаг хү...алай баатаршал... жэшээ харуул...ин Доржо Бан... колхозой гэшүүд ...дэ тушааха энэ ... кварталай түсэ...ид сүм дүүргэхэ...и кварталда ажа...та түйлахын үн... Жэлэй түрүүшын ...н габьята ажа... харуулжа ябаһан ...ад хонишод, меха..., тэдэнэрэй тоо ...ио. Хүдөө ажахын ...бэг дэлбэгээр аба...боложо ажахы бү... эдэ түрүүшүүлэй ...р гэршэлнэ. Имаг...үүлэн тодорхойл...ээр ашаглаха, со...һада элсүүлхэ шу-...

...адай 1963 оной ... нэрэ хүндэтэйгөөр ...нсашье таряашад ...бэшэ, харин хүдөө ...тэй холбоотой бү...алтэд, врачнар, ...рын эмхи зургаа... наймаанай хүдэл... хаагшадай болон ...теллигенциин нан...анай интеллигенци ... хэжэ, аша үрыень ... бүхы хүсөөрөө ... таряа малай ашаг ... улам ехээр абадаг ... ажалшадтаа түй...эри хүргэжэ бай-...

...һамбаашалан, тэдэ...ридэ хабаадахаһаа ...ьтурын, ойлгуу... хүн зоной дун...жа, олоной маг... Хэшээлэн хэлэхэ...ский, Захааминай ...н һургуулиин баг...ашад ороохо та...ха, үндэгэ ехээр ... тажээл балдэлсэ... болон колхозни...ида жэл бүри ... Мухар-Шэбэрэй ...библиотекарь Брун, ... больницын отде-

лениие даагша врач Мункоева, Зэдын Борьёо нютагай һургуулиин багша Сагалеев болон соёл культурын бусад олон замай залууршад арадайнгаа үмэнэхи үндэр уялгаяа хүндэтэйгөөр дүүргэжэ, бүгэдэндэ һайн һайхан жэшээ харуулжа ябадаг. Эдэнэр ороохо таряа, малай ашаг шэмэ ехээр абаха гэхэ гү, али тобшоор хэлэбэл, үйлэдбэри хадаа коммунизм байгуулгын эгээн шухала хэрэг гэжэ гүнзэгыгөөр мэдэржэ, хамаг хүсэеэ энээндэ зорюулна. Энэ гүн ехэ эрмэлзэлынь, эдэбхи үүсхэлынь манай бүхы интеллигенциин зүгһөө халуунаар дэмжэгдэхэ, үргэдхэгдэхэ болоно. Тиигэбэл хүдөө ажалшадай урда табигдаһан харюусалгатай, хүндэтэй зорилго бэелүүлгэдэнь тэдэнэр өөһэдынгөө бодото хубитые оруулжа шадаха.

Тодорхойлбол, хүдөөгэй интеллигенциин үг зорилго хадаа ажалша зоной үдэр бүри ургажа байгаа соёл культурын эрилтэнүүдые бүрин хангаха, арадайнгаа ажахые дам саашань хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ тэдэниие элсүүлхэ ябадал мүн. Тиихын тула хүдөө ажахын продуктнуудые элбэгээр абаха зорилго дүүргэхэ талаар лекци, элидхэл, хөөрэлдөөн элбэгээр дэлгэрхэ, ажалшадай ажаһуудал шэмэглэн гоёодог соёл культурын хэмжээ ябуулганууд саг үргэлжэ бэелүүлэгдэжэ байха ушартай. Гэхэтэй хамта эгээл энэ талаар олохон хүдөө нютагуудта ехэхэн дутагдал үзэгдэнэ. Ойлгуулламжын хүдэлмэри һула, зарим нютагай малшад агитаторай һонирхолтой хөөрөөе шагнадаггүй, ядахын сагта колхоз, совхозойнгоо абаһан уялгашье мэдэхэгүй ушар дайралдана. Мүн худалдаа наймаан, эмнэлгын хүдэлмэри олон газарта бирагүйгөөр эмхидхэгдэһэн байна. Иимэ баримтанууд Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын управленинүүдэй ажахынуудаар бии. Эдэ бүгэдэ дутагдалнууд ажал хэрэгээ һайнаар эрхилхэдэнь, абаһан социалис уялгаяа саг болзортонь дүүргэлгэдэнь ажалшадта ехэ һаад хэнэ гэжэ бүгэдөөрэн мэдэржэ, түргөөр зайсуулха эрид хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй.

Энэ талаар үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомуудай, колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай зорилго ехэ. Тэдэнэр хүдөөгэй бүхы интеллигенциин, соёл культурын эмхи зургаануудай, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй болон алба хаагшадай бүхы хүсые энэ жэлдэ абаһан социалис уялгаяа амжалта түгэсөөр дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ бүрин элсүүлхэ уялгатай. Имагтал тиигэжэ шадабал, колхоз, совхозууднай абаһан уялгаяа дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ.

Республикымнай хүдөөгэй ажалшадай социалис мүрысөөн Соведүүдтэ һунгалтын дүтэлхэ бүри улам шангадана. Бүгэдэ арадай энэ дэбжэлтые зүбөөр ударидажа, һара, квартал бүхэнэйнгөө түсэб, даабариие дүүргэхэ хэрэгтэ шэглүүлхэ гээшэ шухалын шухала зорилго мүн.

1963 ондо ороохо, таряа, малай ашаг шэмэ элбэг ехээр абаха социалис уялгые дүүргэлтэ хүдөөгэй ажалша бүхэнэй, соёл культурын хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй—бүгэдын хабаадаха хэрэг мүн.

БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

★ ★

Л. И. БРЕЖНЕВ
һунгагшадтаяа уулзаба

МОСКВА, февралиин 26. (ТАСС). Москва городой Бауманска һунгуулиин округой һунгагшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар өөһэдынгөө дэбжүүлһэн кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Леонид Ильич Брежневтэй уулзахаяа Союзуудай Байшангай Колонно зал соо мүнөөдэр сугларба.

Этигэмжэтэ нюур — СССР-эй финанснуудай министерствын ахалагша экономист А. А. Вавилов үгэ хэлэбэ. Манай совет арад хадаа коммунизм байгуулгада түйлаһан амжалтануудаа Ленинскэ Центральна комитедээр толгойлогдоһон коммунис партиингаа сэсэмэргэн хүтэлбэритэй холбодог гээшэ. Экономикые түргөөр хүгжөөхэ, ороноо ударидаха хэрэгтэ ажалшадай олониитые хабаадуулха зорилготой шухала шиидхэбэриие Центральна Комитедэй ноябриин Пленум гаргаһан байгаа. Эдэ шиидхэбэринүүдые бүхы совет арад халуунаар дэмжэдэг.

Партиин болон арадай һалашагүй бата нэгэдэл хадаа манай олониитын болон гүрэнэй байгуулгын бата бэхи үндэһэ һууринь болоно. Энэ нэгэдэлынь һунгуулиин кампаниин үедэ эли тодоор харуулагдажа байна.

Ниислэлэй Бауманска һунгуулиин округой һунгагшад Леонид Ильич Брежневые өөрынгөө кандидадаар нэрлэһэн байна гэжэ нүхэр Вавилов хэлээд, депутадта кандидат Леонид Ильич Брежневэй түлөө дуугаа үгэхые һунгагшадые уряалба.

Энэ суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд барандаа депутадта кандидат тухай хани халуун үгэ хэлэжэ, нүхэр Л. И. Брежневэй түлөө эбтэй эетэйгээр дуугаа үгэхые һунгагшадые уряалба.

Леонид Ильич Брежнев тэндэ суглараагшадта халуунаар угтуулан, үгэ хэлэбэ, өөрыень депутадта кандидадаар нэрлэһэнэйнь түлөө һунгагшадта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэбэ.

Промышленностиин, хүдөө ажахын, Эсэгэ ороной эрдэм наукын, техникын, арадай гэгээрэлэй болон соёл культурын саашанхи хүгжэлтын асуудалнууд дээрэ нилээд удаан тогтобо. Сталинда һүгэдэн шүтэжэ байдаг үедэ хүдөө ажахыда хэгдэһэн алдуунууд ба дутуу дундануудые партиин Центральна Комитедэй Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой эрид шүүмжэлһэн, хүдөө ажахые һайжаруулха программа табиһан бүхы арадта мэдээжэ тэрэ түүхэтэ үдэрһөө хойшо арбан жэл мүнөө гүйсэхээ байна гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглэбэ. Партимнай хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ Ленинскэ ёһо заншалые хазагайрашагүйгөөр һэргээжэ, тэрэниие хүгжөөхэ экономическа арга боломжонуудые хүсэндэнь оруулаа.

Партиин Центральна Комитет, Советскэ правительство КПСС-эй XXII съездын заабариие болон манай бүхы арадай дура зоригые дүүргэлтэ болгон, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Коммунизм байгуулха агууехэ программаяа ажабайдалдаа бэелүүлхын тулада манай орондо эб найрамдал хэрэгтэй, — гэжэ нүхэр Брежнев хэлэбэ.

Совет арадтаа, ленинскэ партидаа, манай орон дотор коммунис общество байгуулха агууехэ хэрэгтэ алба хэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа үгэхэб гэжэ Л. И. Брежнев һунгагшадые найдуулба.

★ ★

Н. М. ШВЕРНИК
һунгагшадайнгаа дунда

КОЛОМНА (Москвагай область) февралиин 26. (ТАСС). һайндэрэйхеэр гоёон шэмэгдэһэн Коломенско паровоз бүтээгшэдэй культурын ордон соо Коломенско хүдөөгэй һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи партийна комиссиин түрүүлэгшэ Николай Михайлович Швернигтэй һунгагшад уулзаба. Коломенско ба Егорьевско районуудай совхозуудай болон колхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженернүүд ба алба хаагшад, партийна, профсоюзна болон олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд эндэ сугларба.

Этигэмжэтэ нюурта — Коломенско колхоз, совхозуудай управлениин Димитровой нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ Н. Г. Андрияновада үгэ үгтэбэ. Нүхэр Андриянова кандидадай намтартай һунгагшадые танилсуулаад, эдеэ хоолой продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ совхозой ажалшадай түйлаһан амжалтанууд тухай хөөрэжэ үгэбэ. Коммунис партиин болон совет гүрэнэй элитэ ажал ябуулагша Н. М. Швернигэй түлөө дуугаа үгэхые нүхэр Андриянова уряалба.

Эндэ үгэ хэлэгшэд мүн лэ эбтэй эетэйгээр кандидадайнгаа түлөө дуугаа үгэхые һунгагшадые уряална.

Үгэ хэлэһэн Н. М. Швернигые суглаанда хабаадагшад ехэ халуунаар угтаба. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрид һайжаруулха тэмсэлдэ Коломенско хүдөөгэй һунгуулиин округой ажалшадые түйлаһан амжалтаарнь амаршалаад, шэнэ илалтануудые түйлахые тэдэндэ хүсэбэ.

Н. М. Шверник өөртэнь иимэ ехэ этигэл найдабари үзүүлһэнэйнь түлөө һунгагшадта баяр хүргөөд, манай орон дотор коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаб гэжэ найдуулба.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ
Ленинскэ һунгуулиин округто

КИЕВ, февралиин 26. (ТАСС). Украинын ниислэлэй Октябрьска районой культурын ордон гоё һайханаар шэмэгдэнхэй. Киевэй Ленинскэ һунгуулиин округой хоёр мянта гаран ажалшад Украинын ССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар өөһэдынгөө дэбжүүлһэн КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Николай Викторович Подгорныйтой уулзахаяа тэндэ сугларба.

Этигэмжэтэ нюур — Главкиевстройн начальник В. А. Гусев депутадта кандидадай намтартай һунгагшадые танилсуулаад, коммунис партиин болон совет гүрэнэй урда нүхэр Подгорныйн аша габьяае оромнай дээгүүр сэгнэдэг гэжэ хэлэбэ. Мэнэ һаяшаг тэрээндэ Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгогдобо.

— Николай Викторовичые ехэ шагнал абаһантайнь дашарамдуулан үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, тэрэнэй түлөө баяртайгаар дуугаа үгэхэбди, — гэжэ нүхэр Гусев мэдүүлбэ.

Энэ суглаанда хабаадагшад Н. В. Подгорныйн үгэ хэлэхэдэ хани халуунаар угтаба.

Нүхэр Подгорный этигэл найдабари үзүүлһэн һунгагшадта баяр хүргөөд, иимэ ехэ этигэл найдабариинэтнай харюулхын тулада бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсэеэ сүм элсүүлхэб гэжэ тэдэндэ найдуулба.

Эрхим хүнүүдтэ—этигэл найдабари

Февралиин 25-най үдэшэ Улаан-Үдын ПВЗ-гэй соёлой ордон соо һунгагшадай үргэн хурал болобо. Эндэ Ленинэй орденто заводой, Улаан-Үдын түмэр замай хүдэлмэришэд, инженер, технигүүд, алба хаагшад, тус районой барилгашад, багшанар, студентнэр, мүн үбгэд, хүгшэд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд олоороо сугларжа, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр **Т. Е. Синцоватай,** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат **А. У. Модогоевтой** уулзаба.

Этигэмжэтэ нюур А. А. Голиков трибунада гаража, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Таисия Егоровна Синцовагай намтар, тэрэнэй ажал хүдэлмэриин амжалтанууд тухай тобшохоноор мэдээсэбэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевой ажал ябуулга тухай А. С. Асеев хөөрэжэ, республикынгаа арадай ажахы, эрдэм соёлые хүгжөөхын тулада тэрэнэй ехээр шармайн оролдожо байһаниие тэмдэглэбэ.

Түмэр замай станциин вагонно депогой хүдэлмэришэн нүхэр Суконкин, вагонно-комплектовочно цехэй слесарь Бельский, № 6 һургуулиин багша Казакова, барилгын монтажна управлениин комсомолой организациин секретарь нүхэр Алексеева болон бусад үгэ хэлэбэд. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Таисия Егоровна Синцова—үнэн сэдьхэлтэ хүдэлмэришэн, коммунизм байгуулхын түлөө арад зоной тэмсэлдэ аһан шадалаараа хам оролсожо, ухаан бодол, онол шадабаряа зорюулдаг ажалша эхэнэр юм. Улаан-Үдын вагонно деподо хори гаран жэл ажаллаха зуураа, өөрынгөө үнэн шударгы хүдэлмэриин жэшээгээр бусадые, илангаяа залуу хүдэлмэришэдые, хүмүүжүүлэн һургадаг байһан туладаа нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй, магтаалтай болонхой, 1961 ондо коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэһэн байна гэжэ тэмдэглээ.

Нүхэд Т. Е. Синцова, А. У. Модогоев—бидэ һунгагшадай этигэл найдабариие гүйсэд харюулжа шадаха, арад зоной эрхим түлөөлэгшэд мүн. Мартын гурбанай үдэр болохоёо байгаа һунгалтада эдэ нүхэдтөө өөһэдынгөө һаналые нэгэн дуугаар үгэе, — гэжэ үгэ хэлэгшэд үргэн олон һунгагшадые уряалба.

Таисия Егоровна Синцова һунгагшадайнгаа үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлжэ иимэ ехэ этигэл найдабарида хүртээһэн Улаан-Үдын вагонно депогой хүдэлмэришэдтэ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай багшанарай институдай коллективтэ, мүн эндэ сугларһан олон һунгагшадта үнэн зүрхэнэй халуун баяр хүргөөд,—Та бүгэдын үнэн сэдьхэлһээ олгожо байгаа энэ найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүй оролдохоб,—гэжэ мэдүүлбэ.

Республикын ажахы, соёл культурын зорилгонууд тухайда Андрей Урупхеевич Модогоев тобшохоноор тогтожо хэлээд, эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ манай Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой коллективэй ехэ үүргэтэй байһаниие тэмдэглээ.

— Үргэн ехэ Совет оронoймнай олон үндэһэ яһатан бүгэдэ адлихан эрхэ сүлөөтэй, бүрин жаргалта байдалай—коммунизмын түлөө тэмсэжэ байна. Бүгэдэ арадай энэ агууехэ хэрэгтэ манай республикын ажалшад хубитаяа оруулалсажа байна. Иимэ зохёон байгуулхы ажал хүдэлмэриин үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдажа байһан энэ үедэ засаг түрынгөө дээдэ зургаанда намайе дэбжүүлэн, ехэ этигэл найдабари олгожо байһандатнай баяр баясхалан хүргэнэм,—гэжэ нүхэр Модогоев мэдүүлээ.

Д. Цыбенов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БурАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Константин Матвеевич Продайвода һунгагшадтаяа хөөрэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Урматайгаар золгоно, захин дурадхана

ПВЗ-гэй 5-дахи участогай клубта мэнэ һаяхан хүн зон ехэ олон байба. Тэдэнэр бүлэг бүлэгөөрөө сугларжа, бэе бэеэ мэндэшэлэлдэн, хоорондоо юушьеб баяртайгаар хөөрэлдэнэ. Мүн согтой хүхюун энеэдэншье гарана. Теэд тиигэншьегүй яахаб! Тэдэнэр засаг түрынгөө дээдэ зургаанда дэбжүүлһэн түлөөлэгшэтэеэ уулзахаяа, сугларaa бшуу.

Тус суглаае агитпунктые даагша И. Я. Бурдуковский нээжэ, этигэмжэтэ нюурнууд нүхэд Аугуль, Лаврик гэгшэдтэ үгэ үгэнэ. Тэдэнэр депутадта кандидадаар нэрлэгдэһэн уладууд тухай тодо һонороор хөөрэжэ үгэнэ.

Удаань Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат **Е. П. Иванова** трибунада гарана.

— Намда, юрын совет эхэнэртэ, иимэ ехэ этигэл найдабари үзүүлһэндэтнай үнэн сэдьхэлэй баясхалан хүргэнэб. Нүхэдэйнгөө һайнда, туһалдаг байһанда олон юумэндэ һурааб. Үзүүлһэн ехэ найдабарииетнай бодото харюулхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохоб,— гэжэ Е. П. Иванова нэрьемэ альга ташалган доро мэдүүлбэ. Удаань һунгагшад нүхэд Юшенко, Бадмацыренов, Добрынина, Толстихин гэгшэд үгэ хэлэжэ Улаан-Үдэдэ шэнэ кинотеатр бариха, үхибүүдэй саадуудые олошоруулха, гэр байра барилгые үргэдхэхэ тухай һанамжалан захиба. Мүн дурсагдаһан кандидадай түлөө нэгэн адляар дуугаа үгэхыень бүхы суглараагшадые уряалба.

Б. Шагжитаров.

***

Зэдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой клуб соо һунгагшад урда урданайхиһаа дүүрэн харагдана. Тэдэнэр республикын Верховно Соведэй депутадта кандидат, түрүү һаалишан **Долгор Хандуевна Цыденоватай** золгожо байба.

Хамагһаа түрүүлэн Михайловскын 11 жэлэй һургуулиин директор С. П. Дугаров үгэ хэлэжэ, эрхим басаганайнгаа ажабайдалай намтар тухай хөөрэжэ үгэбэ. Нүхэр Цыденова үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һаажа, нэгэ-нэгэ тугал абажа, бүтэн бүлеэнээр түлжүүлһэн байха юм.

Депутадта кандидат нүхэр Цыденова бүхы суглараагшадта ехэ баясхалан хүргэбэ, удаань дурсагдаһан колхозой малай фермые даагша Г. Малонов, залуу һунгагша, 10-дахи классай һурагша Г. Ардаев гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, Михайловка тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо, тэндэ клуб, һургуули болон больница барюулха хэрэгтэ депутадта кандидаднай туһалха бэзэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Д. Жундуев.

***

Улаан-Үдын шэгнүүр заһабарилгын заводой — һунгуулиин 1-дэхи участогай агитпункт соо уладууд эбтэйгээр ерэжэ, городской болон райондо Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн түрүү хүнүүдтэеэ золгобо.

Нэн түрүүн этигэмжэтэ нюурнууд үгэ хэлэбэ. һүүлээрнь депутадта кандидадууд нүхэд **Буркин, Затеева, Кириллова** гэгшэд трибунада хойно хойноһоо һубарилдан гаража, һунгагшадтаа хандаба.

Хотодо ажаһуугшадай үмэнэһөө нүхэд Иванов, Ильина гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа иигэжэ онсолон тэмдэглэбэд. Долоон жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ манай городой болон Октябрьска районой ажалшад өөрынгөө хубитые оруулха ёһотой. Гадна хүүгэдэй яслинуудые болон саадуудые, байрын гэрнүүдые, магазинуудые бариха, уһа дамжуулха соргонуудые табиха болонобди. Энэ хэрэгтэ депутадта кандидадууднай туһалха зэргэтэй.

—Манай трикотаж нэхэлгын фабрикын хоёрдохи кварталда баригдажа байгаа корпусые бодхоолгодо, котельные шэнэдхэн түхеэрэлгэдэ, мүн ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ депутадта кандидадууднай туһалха бэзэ,— гээд нүхэр Ильина онсолон тэмдэглэбэ. Суглаанай һүүлээр һунгагшадта һонирхолтой концерт харуулагдаба.

Г. Шишкина.

Кандидадуудтаа захяа заабари үгэнэ

ХЯАГТА. Городой соёлой ордон соо хүн зон олоороо сугларанхай. Тэдэнэй дунда Хяагтын совхозой хүдэлмэрилэгшэд, городой промышленна предприятинуудай түлөөлэгшэд, багшанар, врачнууд болон бусад алба хаагшад бии.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн эрхим хонишон Цырен-Долгор Гончиковна **Цыремпиловатай,** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн, городой больницын врач Галина Владимировна **Мункоеватай** уулзахаяа эдэмнай ерээ бшуу.

Этигэмжэтэ нюур — үйлэдбэриин управлениин комсомолой комитедэй хүдэлмэрилэгшэ Зоя Петровна Попкова нүхэр Цыремпиловагай намтарые дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Удаань Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур—интернат һургуулиин багша Леонид Иванович Кузьмин үгэ абаад, Галина Владимировна Мункоевагай ажал ябуулга болон намтар тухай тобшоор хэлээ.

Гуталай фабрикын хүдэлмэришэн З. П. Кряжева, Хяагтын совхозой механизатор Д. В. Ильков, трикотажна фабрикын ажалшан Н. С. Знаменская, пенсионер Футаков гэгшэд удаа дараалан трибунада гаража, депутадта кандидадууд бологшодтоо дурадхал, һанамжануудаа хэлээд, мартын 3-да нэгэн хүн шэнгеэр ерэжэ, дуугаа үгэхыень бүхы һунгагшадые уряалба.

Кандидадууд Г-Ц. Цыремпилова, Г. Мункоева гэгшэд ороной засагай дээдэ зургаануудта дэбжүүлһэндэнь баяр баясхалан хүргөөд, захяа дурадхалыетнай бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохобди, гэжэ һунгагшадаа найдуулаа.

Г. Цыбиков.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд

БАРДАКОВ
Григорий Михайлович —
154-дэхи барилгын трестын барилга-хабсаралгын гурбадахи управлениин шулуушан.

БУДАЖАБЭ
Федор Тогочеевич —
Буряадай АССР-эй сэрэгэй комиссар.

ЛЕОНТЬЕВ
Кузьма Гаврилович —
Октябрьска совхозой тракторист, кукурузашан.

МУНКОЕВА
Галина Владимировна —
Хяагта городой больницын терапевтическэ отделение даагша.

ИВАНОВ
Петр Николаевич —
Хяагтын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник.

ЦЫДЕНЖАПОВ
Бадмацырен Цыбикович —
Буряадай АССР-эй прокурор.

ЦИБ…
Циден Ци…
«Буряад үнэн» …

ХОРО…
Николай Н…
Мухар-Шэбэ… совхозуудай … управлениин …

ХАН…
Хаймчик Х…
Зэдын колхо… үйлэдбэриин … парткомой …

МА…
Николай …
Баргажанай …

ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕР

Нёдондо жэлэй октябрь hарада аха дүү Монгол оронhoo айлшаар ерэhэн Бальжирын Жаплов сэмбэ нэхэдэг цех соо орожо хараад, иигэжэ хөөрөө бэлэй:

—Одоо баса зүгөөр жэгтэй даа. Үнэхөөрөө коммунис ажалай үйлэдбэри гэжэ мэдэхээр байн.

Гансашье Монголой бэшэ, мүн аха дүү Хитад, Солонгос оронуудhaa ерэhэн хүндэтэ айлшад республикымнай түрүүшын коммунис ажалай предприяти—Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын ажал хүдэлмэритэй үнэн зүрхэнhөө hонирхон танилсажа, үндэр сэгнэлтээр тэмдэглэдэг байна. Мүн үнгэрөөшэ жэл холын Бельгиhээ ябаhан үндэр тушаалта тусхай түлөөлэгшэ фабрикын хүгжэлтөөр баhал ехэтэ hонирхоо бэлэй.

Тиигэншьегүй аргагүй. Буряад ороной дэбисхэр дээрэ байгуулагдаhан энэ фабрика зүүн зүгтэхи томо текстильнэ предприятинуудай нэгэн ха юм даа. Анхандаа нооho угаадаг ванно-прачечна юрын нэгэ цех... Удаань бүдүүн сэмбэ нэхэдэг, хуушан станок түхеэрэлгэнүүдтэй фабрика. hүүлээрнь нарин сэмбэ нэхэдэг болоhон иимэ хуряангы намтартайл даа. Энээниие халта уудалхада, Буряад ороной экономикын хүгжэлтэ харуулалсаhан hонин баримтанууд гаража ерэхэ юм.

— Энэ магазинда ороод гарая, нүхэр,—гэлдэжэ хүдөөhөө ерэhэн хоёр залуу басагад Улаан-Үдын үйлсөөр ябахыень хараа агша hэм. Тэдэнэр нэгэ магазинда ороод, прилавкын хажууда ерэжэ, бүдүүдые харана.

—Ээ, энэ ямар пэрпэгэр, үзэмжэгүй юм бэ... ээ. Сэмбэ гээшэ гү даа?

—Тинмэл ухаантай юм ааб даа. Энэшни манай эндэхи сэмбын фабрикын эд гээшэ хал даа,—гээд нүгөөдэнь харюусаба.

«Энээниень хэн абахаб даа» гэhэн янзатай эдэ хоёр басагад саашаа даб гэхыньше тэндэ, нэгэ хүн тэдээндэ хандан:

—Теэд таанад, ямар түүхэй эд үгэнэбди гэжэ hананат,—гээд басагадые тогтообо. Тэдэнэрнь нюур нюураа харалсаад, харюусабагүй.

Тэрэ үедэ хонинhoo шэрүүбтэр hooho абадаг байгаа ха юмбибди даа.

Эгээл энэ ушар сэмбын фабрикын түрүүшын шатые тон элеэр харуулна.

Фабрикын саашанхи алхамууд уран нарин мэргэжэлэй замаар дабшана. hүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдын универмагта, мүн бэшэшье магазинуудта нарин сэмбын фабрикын нэхэжэ гаргаhан элдэб янзын бүдүүдэй выставкэ болоhые эд хэрэглэгшэд hайса hанана ёhотой. Теэд эдэ бүдүүд ороной томо томо текстильнэ предприятинуудай продукциhaa юугээрээ дутууб? Юугээршье дутахагүй.

Фабрика мүнөө дорюун алхамаар дабшан, жэл бүри улам ехэ продукци гаргана. Жэшээлхэдэ, 1961 оной нюурта түсэбhөө гадуур 40 мянган метр сэмбэ нэхэгдэhэн байбал, үнгэрөөшэ жэлдэ 50 гара мянган метр эрхим шанартай сэмбэ нэхэгдээ. «Сэлэнгэ», «Сэсэг», «Одон» гэхэ мэтэ элдэб янзын нарин сэмбые оронойmнай Алас-Дурна зүгhөө эхилээд, Дунда Ази, Казахстанай олохон городуудай ажалшад хэрэглэдэг болонхой.

Шэнэ шэнэ янзын бүд гаргадаг, ходо шэнэ юумэ мэдэржэ байдаг энэ фабрикын коллективые мэргэжэлтэ Клавдия Павловна хүтэлбэрилнэ.

Нарин сэмбын фабрикын ажалай бусалма охин соо нүхэр Альцманай ехэхэн хубита бии. 1961 оной октябрь hарада, түрэл партиимнай түүхэтэ XXII съездын нээгдэхын урда тээ, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада «Коммунис ажалай предприяти» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ эгээл түрүүлэн олгогдоо бэлэй.

Энэ фабрикада коммунис ажалай 600 гаран ударнигууд ажалладаг, цех, участок бүхэниинь hара бүриингөө даабарие 105—110 процент дүүргэдэг. Хэдэн олон сэмбэшэд ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ, 1965 оной хэмжээндэ хүрэнхэй. Мүнөө фабрикань 8 янзын сэмбэ бүд нэхэжэ, зуу гаран үнгөөр будаад гаргана. hүүлэй гурбадүрбэн жэлэй туршада эндэ нэхэгдэhэн сэмбэ дэлхэйн выставкэдэ Брюссельдэ харуулагдаhан, Лейпцигэй яармагта, Арадай ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хэдэ дахин табигдаhан байха.

Ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, амжалта туйлаhанай түлөө Клавдия Павловна Альцман 1959 ондо «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаhан, үнгэрөөшэ жэлэй ноябрьда «Буряадай АССР-эй габьяата инженер» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна.

Республикынгаа Верховно Соведэй депутат болоод байхадаа, hунгагшадай найдабарие нүхэр Альцманай бүри харюулхань дамжаггүй.

Д. ШАГДУРОВ.

АГИТПУНКТНУУДТА

Загарайн промышленно-үйлэдбэриин зонын Онохойн модоной комбинадай партийна организациин агитаторнууд hунгагшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна. Комбинадай дэргэдэ эмхидхэгдэhэн агитпункт соо лекци, элидхэл болон хөөрэлдөөнүүд ходо үнгэргэгдэнэ. Агитаторнууд Советскэ Союзай гадаадын ба дотоодын оршон байдал тухай, мүн арадай демократиин оронуудай ажалшадай туйлаhан амжалтанууд тухай hунгагшадта хөөрэжэ үгэнэ. Энээгээр hунгагшад ехэ hонирхоно.

Партийна организациин агитаторнууд хөөрэлдөөгөө үнгэргэхэдөө, совет демократиин принцибүүдые, совет арадай эрхэ болон уялгануудые илангаяа тодорхойгоор hунгагшадта ойлгуулна.

hаяхан комбинадай агитаторнуудай семинар үнгэргэгдөө. Тэрээн дээрэ союзна болон автономно республиканuудай Верховно Соведүүдтэ, тэрэшэлэн нютагай Соведүүдтэ hунгаха hунгалтын үедэ агитаторнуудай зорилгонууд тухай асуудалаар партбюрогой секретарь нүхэр Михайлов элидхэл хэбэ.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэhэн агитаторнууд дүй дүршэл тухайгаа хэлсэhэн, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл хэжэ, бэе бэеынгээ хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлээд, тэдэниие усадхан зайсуулха тушаа дурадхалнуудые оруулhан байна. Агитколлективэй эдэбхитэй агитаторнууд Николай Бянкин, Виталий Неделяев, Галина Ефименко, Валентина Данилова болон бусад өөhэдынгөө участогуудта недели бүри хоёр дахин ябажа, тэндэхи ажалшадые hунгалтын дүримтэй танилсуулна, уласхоорондын байдал тухай hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Эндэхи агитаторнууд агитпунктынгаа байрые, мүн окружной болон участково комиссинуудай байха байрануудые гоё hайханаар шэмэглэн түхеэрээ. Тиихэтээ хамта округууд хоорондын хилэнүүдые тодорхойлхо, hунгагшадай список зохёохо хэрэгтэнь Онохойн поселково Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэхэн туhаламжа хүргэhэн байна.

Комбинадай коллектив hунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 5 хоногоор уридшалан дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Үргэнөөр дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, халаанайнгаа даалгабарие үлүүлэн дүүргэдэг түрүүшүүл эндэ олошоржо байна. Жэшээнь, Михаил Ивановой хүтэлбэрилдэг бригада үдэрэйнгөө даалгабарие 110—115 процент хүрэтэр дүүргэжэ, имагтал нэгэдэхи сортын продукци гаргана. Тиихэдэ шпала хюрөөдэгшэд Ефим Пасечный, Павел Шигин, Иван Спиридонов болон бусад халаанайнгаа даалгабарие 140—150 процентээр дүүргэжэ, социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

В. Жигжитов.

***

Болохоёо байгаа hунгалтануудтай дашарамдуулан, Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Харганаа тосхоной hунгуулиин участогай агитпункт hунгагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулна. 20 агитатор тус тустаа даажа абаhан участогуудта неделидээ 2-3 дахин ябажа, hунгалтын дүримые ажалшадта тайлбарилан ойлгуулжа байна. Агитаторнууд Б. Цыбенов, М. Сахарова, В. Будажапова, Р. Федоров гэгшэд агитационно-ойлгуулам жын хүдэлмэриие илангаяа эдэбхитэйгээр ябуулжа, арад зоной дунда хүндэтэй болонхой.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Д. С. Мункожапов агитаторнуудай хүдэлмэриие хододоо хинан шалгажа, тэдэнэртэ үдэр бүриин туhаламжа үзүүлхые оролдодог. Энэ зорилгоор семинар хэжэ, теоретическэ болон методическа темэнүүдээр лекцинүүдые уншадаг, эрхим агитаторнуудай дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө хэдэг байна.

М. Васильев.

hаяхан Кабанскын үйлэдбэриин управлениин партком агитаторнуудай болон партийна эхин организацинуудай секретарьнарай семинар үнгэргэбэ.

Семинарта хабаадагшад hунгагшадай дунда ойлгуулажын хүдэлмэриин ямараар ябажа байhан тухай хэлсээд, тэрэниие hайжаруулха талаар шухала хэмжээнүүдые хараалаа.

Семинарай hүүлдэ уласхоорондын байдал тухай ехэ hонирхолтой лекци КПСС-эй обкомой лектор нүхэр Т. В. Полякова уншаба.

В. Филиппов,
Кабанскын үйлэдбэриин управлениин партийна эхин организациин секретарь.

***

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин партком агитаторнуудай кустовой семинар үнгэргэбэ. Эндэ Кировэй нэрэмжэтэ болон «Коммунизм» колхозуудай 60 гаран агитаторнууд хабаадаа.

Семинарта хабаадагшад уласхоорондын байдал тухай КПСС-эй Буряадай обкомой лектор нүхэр К. Г. Полонных, «Сагаалган тухай» политическэ болон научна эрдэмые дэлгэрүүлхэ республиканска бүлгэмэй лектор нүхэр Н. Г. Гармаев, hунгалтануудта бэлэдхэлгын үедэ агитаторнуудай зорилгонууд тухай үйлэдбэриин управлениин парткомой секретариин орлогшо нүхэр Д. А. Шикуло гэгшэдэй элидхэлнүүдые шагнаба.

А. Баяндуев.

Улаан-Үдын 12-дохи hунгуулиин участогай агитаторнууд hунгагшадай дунда ойлгуулам жын хүдэлмэри hайнаар ябуулна. Зураг дээрэ: агитаторнууд Федор Ветлугин Тамара Козлова хоёр участогуудтаа ошожо ябанад.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Эвенкын эрхим басаган

Долоодохёо гэмгүй дүүргэбэб. Нөөхи хэлсэhэнээ мартаагүй бэзэт?

Тиигэжэ басаганайнгаа асуухатай хамта, үбгэн баабайнь үнгэрөөшэ үбэл болоhон хөөрэлдөөгөө hанаад орхино. Ушарынь иимэ юм. Үбэлэйнгөө амаралтада ерэhэн басагантаяа колхозой ажал тухай хөөрэлдэн, үбгэжөөл иигэжэ хэлээ бэлэй: «агнууридашье, загаhа барилгадашье хүнүүд дутана. Ондоо тээшээ ошоhон залуушуул колхоздоо бусанагүй. Бидэнэршье ииhээр үбгэржэ, ажалаа хүшэхэрхөө болихомнай.

Үгы, шимни юугээ хэлэбэш? Таанадые hургахын түлөө оролдоно бэшэ гүб!».

Тиибэшье, басаган абаяа урдаа оруулаагүй юм. Тэрэ гэhээр олохон жэл үнгэрбэ. Анна табан жэлэй туршада загаhашадтай далайн долгиндо нэгэтэ бэшэ hэжэрүүлhэн, үбэлэй сагта шанга жабарта шэрбүүлhэн байха. Олохон үбэл модо бэлэдхэлгэдэ ябажа, эрэшүүлтэй хамта хурса hүхэ, хюрөө барьяад, бүдүүн гэгшын шэнэhэнүүдые унагаалсадаг, шэрэлсэдэг бэлэй. Ямаршье хүндэ тушаргаанда оролсобошье, тэрэ эсэбэб, амархам гэжэ нэгэтэшье хэлээгүй юм. Жэл ерэхэ бүри басаган бэеэ хүсэжэ, ямаршье ажал хэнhээшье дутуугүйгөөр дүүргэдэг болобо. Хожомынь колхозуудай нэгэдэхэдэ, Анна гэртэхинээрээ Холодный гэжэ нютаг ерэhэн байгаа. Шэнэ колхозой правлени Анные газарай баялиг бэдэрэгшэдэй—геологуудай газарша—каюраар хэдэн жэлдэ ябуулаа.

Удаань колхозой правлени оронуудайнгаа томохон фермэдэ Ганюгинтаниие эльгээхээр шиидхэбэ. Тэрэ гэhээр Анна Ильинична Евгений Тихоновичтэй, мүн бусад нүхэдтээ оронуудай фермэдэ хүдэлбэд.

Тыя гэжэ голой эхин. Тыл гол нютаг. Хоёр тээшээ унжыhан хабсагай хадануудай хоорондо, үдхэн модоной забhараар эндэ тэндэ соохор таланууд харагдана. Нэгэ тиимэ талада үбэлжөөнэй гэрhээ утаан гаража, мододой оройгоор манаран тарана. Ой соогуур hүрэг hүрэгөөрөө оронууд таража, туруугаараа саhа малтан, хүбхэ эдижэ байхань обёорогдоно. Энэ нютагта, колхозой центрhээ таби гаран модоной газарта «Дружба» колхозой мянга гаран оронуудые дүрбэн эвенк харууhалдаг. Тэдэнэй дунда эсэшэ сусашагүй Анна Ильинична үдэр бүри ажалладаг юм. Мүнөөнэй оротонууд үдэрэй 20—30 модо санаар гүнзэгы саhан соогуур ябажа, тараhан оронуудаа эрьедэг. Үбэлдөө оронуудынь байржааНhaa холо ошонгүй, арбаад модоной газарта тарадаг юм. Дулаан боложо, hоно батаганаанай гарахада, тэдэнь нюдэнэйнгөө хараhан тээшэ—хабсагай хадын оройгоор арилдаг. Иимэ үедэ оротонууд унтаха нойргүй тэдэнэйнгээ хойноhoo ябалсадаг.

Анна Ильинична түл абалгын үедэ оролдосотой бэрхээр ажалладаг тула, хэнhээшье бэрхэ гэжэ тоологдодог болонхой. Оронууд бэшэ малhaa тад ондоогоор тугалладаг юм. Түрэхэ оронуудаа дахажа түлынь абадаг.

Фермын хүдэлмэрилэгшэд коммунис нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэжэ байнхай. Тиигэжэ hаянай тэдэнэр ехэхэн амжалтануудые туйлаа. Ажалай тоосоондо орожо, олзо оршоёо улам арьбадхаа. Жэшээнь, 1959 ондо оронуудай фермэ колхоздоо 16540 түхэригэй олзо доход оруулhан hаа, 1962 ондо энэ тоогоо 25087 түхэригтэ хүргөө. Оротонууд ажалай түрүүшүүлэй жэшээ, дүй дүршэлые фермэдээ hайнаар хэрэглэhэнhээ иимэ амжалта туйлаа бшуу.

Анна Ильинична Ганюгинагай хэhэн ажалые колхознигууд үндэрөөр сэгнэдэг. Хоёр жэлэй саана колхозойнгоо бэрхэ орошон Анна Ильиничнаё аймагай Соведэй депутат болгон hунгаhан юм. Нютагайхинайнгаа найдабарие нүхэр Ганюгина харюулжа шадаа.

«Дружба» колхозой хүдэлмэрилэгшэд Хойто-Байгалай hунгуулиин Буряадай Верховно Соведэй 35-дахи округhoo депутадта кандидадые дэбжүүлхэ тухай хэлсэхэдээ, баhал Анна Ильинична Ганюгинагай нэрэ нэрлэhэн байна. Энэ дурадхалыень аймагай бүхы колхознигууд, хүдэлмэришэд, алба хаагшад нэгэн дуугаар hайшаагаа.

Тиигэжэ юрын эвенк басаган совет демократиин ашаар республикынгаа дээдэ зургаанда депутат болохоёо байна.

С. Доржиев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **орошон нүхэр А. И. Ганюгина.**
А. ИСТОМИНОЙ фото.

hУНГУУЛИИН УЧАСТОК

РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ hунгаха үдэр газаа орожо ерэбэ.

hунгуулиин кампани hүүлшынгээ шиидхэхы, тон харюусалгатай шатада оронхой. Засаг түрымнай дээдэ зургаанда түлөөлэгдэхөөр эрхим эрхим хүбүүд, басагаднай политическэ айхабтар ехэ эдэбхиин оршон байдалда дэбжүүлэгдэжэ, бүридхэлдэ абтаад, hунгагшаднай тэдэнэй ажабайдалай болон ажал ябуулгын намтартай тон баяртайгаар танилсана. Арадаймнай кандидадууд хүн зонтоёо ехэ хани нэгэдэлэй ёhoop уулзана, ажалшадай зүгhөө ороhон олон тоото дурадхал hанамжануудые тон анхаралтайгаар бүридхэн абана.

Гэхэтэй хамта болохоёо байгаа hунгалтануудые үнгэргэлгэ, эмхидхэлгэ hунгуулиин участково комиссинуудhaa угаа ехээр дулдыдаха гэжэ онсолон тэмдэглэмээр. Иимэ тон ехэ харюусалгатай үүргэ бэе дээрээ даажа абаhанаа гүнзэгыгөөр мэдэржэ, hунгуулиин участково олохон комиссинууд мүнөө үедэ нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Жэшээнь, Хэжэнгэ тосхоной hунгуулиин участково комисси тэндэхи агитаторнуудтайгаа нэгэн хамта ажаллажа, hунгуулиин хуули дүримүүдые тайлбарилан ойлгуулха, депутадта дэбжүүлэгдэhэн кандидадууд тухай агитационно хүдэлмэри эмхитэй hайнаар ябуулна. Мүн дуугаа үгэлгын гэр байра, кабинануудшье таатай зохидоор түхеэрэгдэжэ бэлэн болонхой. Тэндэ hунгагшадай списогшье тодо hонороор табигдаа. Участогай микрорайон бүхэндэ ажаhуугаа hунгагшад нарин нягтаар бүридхэлдэ абтаа.

Гэбэшье, зарим нютагуудай hунгуулиин участково комиссинууд, илангаяа түрүүлэгшэнэрынь, хүдэлжэ байhан газарhaa урид сүлөөлэгдэhэн болобошье, мүнөө хүрэтэр уялгата ажалаа хэжэ эхилээдүй байhaap.

РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ, аймагай болон нютагай Соведүүдтэ hунгаха hунгалтануудай нэгэн доро үнгэргэлгые заатагүй хараадаа абаха хэрэгтэй. Эндэ hунгуулиин участково комиссинуудай харюусалга илангаяа ехэ.

hунгалтын эхилхэhээ урид тэдэнэр дуугаа үгэлгын газарые сүм түхеэржэ дүүргэхэ, hунгуулиин хайрсагуудые хэрэгтэй тоогоорнь бэлдүүлхэ, hунгагшадай списогэй зүб байhаниие шалгаха хүдэлмэри дүүргэхэ, хэрбээ алдуу гараhан байбалнь, энээниие ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой үзэмжэдэ дары саг соо табиха уялгатай.

Тиихэдээ hунгуулиин участок бүхэндэ үдэр бүриин дежурлалга эмхидхэжэ, списогтэ алдуу гараhан ябадалые дары усадхаха гү, али шухала ушарта hунгагшада «Голосовалха эрхэ баримталhан үнэмшэлгэ» барюулха, мүн hунгалтын хаана үнгэргэгдэхэ тухай эртэнhээ соносхон тунхаглаха ёhотой.

Гадна hунгуулиин бюллетень болон бусад документнүүдые саг болзор соогоо тушаан абаха, тиихэдээ бюллетеньнүүд hунгагшадай тооhoo гадна, шухала ушарта хэрэгтэй болохо нөөсэтэйгөөр абтаха, голосовалха эрхэ баримталhан үнэмшэлгөөр дуугаа үгэхэ хүнүүдтэ хүсэд хүрэхөөр байха болоно. hунгуулиин участково комиссинууд депутадуудта дэбжүүлэгдэhэн кандидат бүхэндэ үгтэhэн голосуудые тоолохо, хэрэг хүтэлбэреэ яажа бэелүүлхэ, түгэсхэхэ тухай эли тодоор ойлгоhон, hунгалтанууд тухай дүримтэй тон hайнаар танилсаhан, энээн тухай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд тусхай заабари hануулгашье үнгэргэхэ ёhотой. Юуб гэхэдэ, hунгуулиин участково комиссиин составта анха түрүүшынхеэ баталагдаhан хүнүүд нилээд олон байна бшуу.

Гадна hунгуулиин участково комиссинуудай эгээн харюусалгатай үе—hунгалтын үдэр гээшэ. Энэ үдэр комиссиин гэшүүн бүхэн ямар уялга дүүргэхэ—хэн бюллетень хубаан үгэхэ, hунгагшадай списогтэ тэмдэг хэхэ гэхэ мэтэ тухайдаа эгээ мүнөөнhөө мэдэhэн байха, мүн дуугаа үгэл…

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур
1963 оной февралиин 28.

...НИР ХОЁРОЙ ХООРОНДОХИ ХАНИ БАРИСААНАЙ, ХАРИЛСАН ТУҺАЛАЛСАЛГЫН ДОГОВОРОЙ 17-ДОХИ ЖЭЛЭЙ ОЙ

...гол Арадай Республикада Советскэ Союзай зүгһөө экономическа, техническэ туһаламжа үзүүлхэ тухай договорто ...ХРУЩЕВ Ю. ЦЕДЕНБАЛ хоёр гар табижа байна.

ЭБДЭРШЭГҮЙ ХАНИ БАРИСААН

Мүнөөдэр Советскэ Союзай болон Монголой Арадай Республикын арад зон СССР Монгол хоёрой хани барисаан ба харилсан туһалалсалгын договор баталһанһаа хойшо 17-дохи жэлэй ойе баяр баясхалантайгаар тэмдэглэжэ байна.

Арадай революционно партияа тойроод нягтаар жагсанги Монголой ажалшад агууехэ совет арадай али болохо ехэ туһаламжада түшэглэн, арадай засагай оршон мандажа байгаа жэлнүүдтэ үеын үедэхи гээгдэлээ усадхажа, ороноо аграрно-индустриальна болгоһон байна.

Үндэһэн хүдэлмэришэн ангиин бии болгожо, саашадань хүгжөөһэн олон һалбаритай промышленность хадаа монгол арадай гайхамшагта туйлалта мүн болоно. Мүнөө энэ ороной промышленность 1940 онойхидо орходоо 7,5 дахин ехэ продукци гаргажа байдаг.

Мүн МНР-эй хүдөө ажахыдашье үндэһэн хубилалтанууд болоо. Энэ һалбари хадаа трактор, комбайнуудаар зэбсэгжүүлэгдэнхэй томо ажахы болонхой. Хүдөө ажахынь гол һалбари мал ажал болоно. Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо ниитын малай тоо толгой хоёр дахинаар олошорһон байна. Мүн газар тариаланшье амжалтатайгаар хүгжэжэ байнхай. Эдэ жэлнүүдэй турша соо 350 мянган гектар шэнэ газар ашаглагдаа.

Соёл культурын талааршье монгол арадай амжалта ехэ. Орон дотор үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхагданхай, һургуулиин наһа гүйсэһэн бүхы үхибүүд һуража байнхай. Хэды мянган хүбүүд, басагад дээдэ һургуулинуудта һурана. Эрдэм наука, искусство болон литература амжалтатайгаар хүгжэжэ байдаг, МНР-эй Эрдэмэй академи байгуулагданхай.

МНР хадаа хүгжэлтынгөө шэнэ үе шатада—социалис общество байгуулгые түгэсхэхэ үе шатада оробо гээд, 1961 оной июль һарада болоһон МНРП-гэй XIV съезд зааһан байна.

МНРП-гэй XIV съезд дээрэ баталан абтаһан арадай ажахые, соёл культурые хүгжөөхэ гурбадахи табан жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө монгол арад мүнөө тэмсэжэ байна. Табан жэлэй турша соо промышленна продукци 1960 онойхитой сасуулбал, 2,1 дахин ехээр гаргагдаха юм. Хүдөө ажахын продукци 1,8 дахин ехэдхэгдэхэ, тариалангай газар гурба дахин үргэдхэгдэхэ юм.

МНР эб найрамдалда дуратай гадаадын политика сэхэ шууд ябуулна. МНР-эй уласхоорондын нэрэ хүндэ айхабтар ехээр дээшэлээ. МНР хадаа ООН-ой гэшүүн болоод, 24 оронуудтай дипломатическа харилсаа холбоо тогтоонхой.

Эб найрамдал хамгаалха, уласхоорондын шахардуу байдал һулаарууха бүгэдэ ниитын тэмсэлдэ бүхы социалис гүрэнүүдтэй хамта МНР өөрынгөө хубитые оруулжа байдаг.

Монгол арадай шэнэ социалис общество байгуулха хэрэгтэнь Советскэ Союз моральна, материальна ехэ туһаламжа хүргэдэг.

Монгол ханинарнай Советскэ Союз ерэхэдээ манай Буряадташье хүрэдэг, промышленностиин, хүдөө ажахын, культурна байгуулалтын асуудалнуудаар түрүү дүршэл халан абадаг юм. Буряадаймнай ажалшад дүй дүршэлөө дуратайгаар дамжуулан үгэдэг, монгол нүхэдтөө зохихо туһаламжа хүргэдэг байна. Манай республикынше ажалшад Монголой Арадай Республика ошожо, арадайнь ажабайдалтай танилсадаг.

Һүүлэй жэлнүүдэй туршада МНР-эй артистнууд ерэжэ, наада табиһан мүн Буряадайшье артистнууд, боксёрнууд, конькишад санашад Монгол ошоһон байха юм.

Хани харилсаа хүгжөөхэ, бэе бэедээ туһалалсаха хэлсээнэй баталгадаһаар арбан долоон жэл гүйсэһэнэй ойе мүнөөдэр тэмдэглэжэ байхадаа, социалис байгуулгадаа монгол арадай шэнэ, ехэ амжалтануудые туйлахые совет арад, тэрэ тоодо буряад арад хүсэнэ.

Ц. Дондунов,
Совет-Монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадай таһагай харюусалгата секретарь.

...ажалшадые ...ршална

...Монголой хани бари... туһалалсалга тухай ...ономическа, культур... ...олбоон тухай хэлсээ... ...һанһаа хойшо арбан ...ейн гүйсэһэнтэй даша... ...д Н. С. Хрущев ... хоёр КПСС-эй ЦК-... Верховно Советэй, ...триүүдэй Советэй ...ет арадай үмэнэһөө ...арадые үнэн зүрхэн...

...ай, Ж. Самбугай нэрэ ...һан телеграмма соо ...нэ: «Эдэ түүхэтэ до...даа 40 жэлэй саада ...даһан Совет болон ...үгэй хани барисаае ...батадхаад, манай оро... болон коммунизм ...байгуулгын аша ту... ...ехэтэйгээр харилсан ...бата бэхи үндэһэ ...үгөө».

...хани барисаата оро...ээлэй түлөө, эб най...арадуудай аюулгүйе ...үлөө тэмсэлэй хэрэг... ...шухала хубитаяа ...ет арад ехэ дээгүүр ...телеграмма соо тэм...

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

...н коммунистнуудай партии

...февралиин 26. ТАСС-...гирь иигэжэ дам-...

...люциин нэгэдэмэл ...дэ хүнүүдые абалга ...угаа ехэ дэбжэлтэ-... байна, партийна ...гуулагдана, партий...изацинуудай хүтэлбэ...д һунгагдана. Социа... нэгэдэмэл парти ...мүнөө Кубада байгуу... Кубын коммунист... болоно. Революцион... организацинууд (ОРО) ...хин һууринь байһан

...дхэлэй асуудалнуу... национальна хүтэлбэ... нүхэр Эмилио Ара... манай корреспондент... иигэжэ хэлээ:

...революциин нэгэдэмэл ...манай орондо социалис ...улхын түлөө тэмсэжэ ...эришэн ангиин болон ... марксистско-ленинскэ ... отряд болоно. Шэнэ ..., хүдэлмэришэн ан... теоретическэ, полити...лидхэлэй гол ёһонуу... ...рхойлон зохёогоо һэн. ...дта хүсэд тааруугаар ...гана.

... болон революционно ... эгээн лэ эдэбхитэй, ... ушар ёһо мэдэдэг, ... зоригтой түлөөлэг-... ...эришэн ангиин пар..., хүдэлмэришэн ан... ...нга журамтай, нягта ...ядые, демократичес... гол ёһонуудта үн..., социализм бай... ...ёолдожо болохо бү... ...үдые, һаад хаалта... шадахаар партиие, ... найдабарида хүр... бодотойл хүтэлбэри... ...шадахаар партиие ...лада бүхы хүсэлэл ...даа гэжэ ЕПСР-ые ...һон сагһаа хойшо ...ән онол аргануудые ...эдэ али боложо үгэ... ...үргэлжэлүүлэн хэ...

...туламжа иимэ бай... ...барилан хэлэбэл, ..., районой комитет, ..., провинциин ко... Комитет.

... олониитын бүхы ор... хүтэлбэрилдэг бай... хүтэлбэрилхы ор...гануудай орондо хүдэлмэрилхэ ёһогүй.

Парти хадаа өөрын залуушуулай организацитай—залуу коммунистнуудай союзтай байха. Залуушуулые марксизм-ленинизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ талаар, тэдэнэй болбосоролые болон техническэ эрдэмые дээшэлүүлхэ талаар тус союзай үмэнэ угаа ехэ зорилго табигдана. Залуу коммунистнуудай союз хадаа социализм байгуулха зорилгонуудые дүүргэлгэдэ залуушуулые элсүүлэн эмхидхэхэ ёһотой.

Парти хадаа оппортунизмда эсэргүү олониитэһээ таһаралгада эсэргүү шанга тэмсэл хэнэ гэжэ Арагонес хэлээ. ОРО-гой зэргэдэ шурган ороһон элдэб оппортунис үзэлтэй этэгээдүүдһээ энэ нэгэдэлэй органууд тус тэмсэлэй үедэ сэбэрлэгдэһэн байгаа; мүн ОРО-гой олон ячейкэнүүд шанадхан байгуулагдаа; революциин зорилгонуудые тэдэнтэй сугтаа зүбшэн хэлсэжэ олониитэтэй ЕПСР-эй холбоо барисаан бэхижүүлэгдэ; гүрэнэй болон ниитын организацинуудтай партиин зүб харилсаа холбоон тогтоогдоо, захиралта үгэхэ онол аргануд буруушаагдаа. Парти хадаа тэдэнэй онсо өөрэ ажал ябуулгадань хамааран оролсодоггүй, харин урдаа табигдажа байһан зорилгонуудаа дүүргэлгэдэнь тэдэндэ туһалдаг.

ЕПСР-эй 1.888 эхин организаци мүнөө үедэ орон дотор байгуулагдажа, 13.601 партиин гэшүүн, 1.702 партиин гэшүүндэ кандидадууд тэдэндэ нэгэдэнэ.

ЕПСР-эй эхин организацинууд байгуулагдажал байһаар. Мүнөө жэл хадаа социалис революциин нэгэдэмэл партиие эмхидхэхэ жэл болохо гэжэ Кубын революциин 4 жэлэй ойн һайндэртэ үгэ хэлэхэдээ, нүхэр Фидель Кастро мэдүүлээ һэн. Эдэ үгэнүүдыень бодотоор бэелүүлхын тулада бидэнэр али бүхы юумэ хэжэ байнабди гээд Арагонес үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Хитад Куба хоёрой хамтын коммюнике

ПЕКИН, февралиин 26. (ТАСС). 1963 ондо эд хэрэгсэл андалдан абалсаха тухай асуудалаар, мүн бусад асуудалнуудаар КНР-эй правительственнэ худалдаа наймаанай делегациин болон Кубын Республикын правительственнэ экономическа делегациин хоорондо Пекиндэ һаяхан хэлсээн болоо гэжэ Хитад Куба хоёрой хамтын коммюнике соо хэлэгдэнэ. Хэлсээн хани халуун оршон байдалда үнгэрөө. КПК-гэй ЦК-гай түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун, КНР-эй түрүүлэгшэ Лю Шао-ци, Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лай, Кубын делегациие толгойлогшо майор Альберто Мор Бессерэтэй, делегациин гэшүүдтэй уулзажа тэдэнтэй үнэн зүрхэнэй хани халуун хөөрэлдөө хээ.

1963 ондо худалдаа наймаа эрхилхэ тухай протоколдо, Кубын Республикын правительствада КНР-эй правительствын уриһаламжа үгэхэ тухай хэлсээндэ хоёр талын зүгһөө гар табигдаа.

КНР барайгар, сойн бобы, тоһо оохэ, мяханай консервэ, пумаажан бүд, саарһа, прокат, машина, эм дом болон бусад эд бараа Кубын Республикада худалдаха, Кубын Республика саахар, никелиин болон зэдэй руда болон бусад эд бараа Хитадта худалдаха гэжэ худалдаа наймаан тухай протоколоор хараалагдана.

Замбуулинай дайдые амгалан ёһоор ашаглаха талаар ООН-ой Комитет хүдэлмэрез һэргээбэ

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 26. (ТАСС). Замбуулинай дайдые амгалан ёһоор ашаглаха талаар Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин комитет усэгэлдэр эндэ дахяад хүдэлмэрилжэ оробо. 28 ороной, тэрэ тоодо СССР-эй, США-гай, Англиин, Франциин, Болгариин, Венгриин, Польшын, Румыниин, Чехословакиин, Монгол Арадай Республикын, Бразилиин, Мексикын, Индиин, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын, Японой түлөөлэгшэдһөө тус комитет бүридэдэг юм.

Санада сэрэгэй парад болобо

КАИР, февралиин 26. (ТАСС). Йеменэй саг үргэлжын армиин частьнуудай парад үсэгэлдэр Санада боложо, тэрээндэ ябаган сэрэгэй, парашютна, танкова болон артиллерийскэ подразделенинүүд хабаадаа.

Сэрэгэй парадай дүүрэһэнэй һүүлээр ЙАР-ай президент радиогоор үгэ хэлэжэ, промышленностиин, хүдөө ажахын болон соёл культурын талаар байгуулалтануудай түсэбүүд тухай соносхоһон байна.

Арабуудай нэгэдэл туйлаха, арабуудай газарые империализмһаа сүлөөлхэ, араб арадай байдал һайжаруулха гэхэ зэргын арабуудта бултандань хамаатай зорилгонуудые бэелүүлхын тулада Йеменэй Арабуудай Республика оролдолго гаргаха гээд президент мүн лэ заагаа.

Венесуэлын арадта эрхэ сүлөө олгохо

ЛОНДОН, февралиин 26. (ТАСС). Венесуэлэдэ дэлгэрһэн патриотическа сүлөөрэлгын хүдэлөө буу зэбсэгээр дарахые Бетанкурай засаг түрэ һэдэнэ гээд Венесуэлые сүлөөлхэ национальна фронтын Лондондохи комитедэй түлөөлэгшэ Роса эндэ болоһон пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

Партизануудай ябуулга хэдэг ороной хадалиг районуудые правительственна авиаци болон артиллери бомбодожо, амгалан һууһан хүн зониие хайра гамгүйгөөр алана хюдана. Хэһээлгын ябуулгануудта Америкын советнигүүд хабаадалсана гэжэ тэрэ хэлээ.

Демократида харша Бетанкурай засаг түрэдэ, Америкын монополинуудай эзэрхэлгэдэ эсэргүүсэн сүлөөрэлгын национальна фронт эдэбхитэй тэмсэл хэнэ. Политическэ хэрэгүүдээр хаагдаһан бүхы хүнүүдые амнистилха, хоригдоһон бүхы политическэ партинуудай эрхые хүсэдөөр һэргээхэ, харин хамааралсалгада дайрагдадаггүй демократическа политика бэелүүлхэ гэһэн гол эрилтэнүүдые фронт хэнэ гээд хэлээ.

Ги Моллегэй мэдүүлгэ

ПАРИЖ, февралиин 25. (ТАСС). Харилсаа холбоон тухай Франци Баруун Германи хоёрой хоорондохи договорой парламентда эсэслэн баталхын тулада табигдахадань Франциин социалистнууд—парламентын гэшүүд буруушаажа дуугаа үгэхэ гү, али һаналаа бариха гээд Франциин социалис партиин ударидагша Ги Молле үсэгэлдэр үдэшэ Бельгиин телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ гээд Франс Пресс агентство Брюссельһээ мэдээсэнэ.

ҺУНГАГШАДАЙ ЭДЭБХИ

Һунгалтын урда тээхи кампани—политическэ ехэ удхашанартай кампани мүн.

РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэл политическэ болон ажалай угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда, түрэл коммунис партиингаа хараалһан Программа бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөнэй улам эршэмтэйгээр дэлгэржэ байһан үедэ үнгэргэгдэжэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор промышленность болон хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэ хубилгагдаһаниинь мэдээжэ. Манай Загарайн промышленна зонодо Загарайн, Хориин, урдань байһан Яруунын, Тарбагатайн аймагуудай промышленна предприятинууд оролсоно. Мүнөө промышленна район доторнай районно Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин 75 округ, Онохойн поселково болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин 289 округ эмхидхэгдэнхэй. Энэ тоо баримта юу харуулнаб гэхэдэ, мүнөө жэлэй һунгалта энээнһээ урда үнгэргэгдэһэн һунгалтануудта орходоо бүри олон хүн зоной хабаадалгатай һунгалта болоно. Манай ороной һунгалтын эгээл демократическа, арадай байһаниие нэгэ иимэ баримта харуулна гээшэ. Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин окружной болон участково комиссинуудта 1800 гаран хүн хабаадалсана. Тэдэнэр һунгалтада эдэбхитэйгээр бэлдэнэ, һунгалта тухай Дүримэй наринаар сахигдаха тухай ойлгуулна.

Һунгалтын кампаниин эгээл харюусалгатай үень мүнөө эхилэнхэй. Депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн эрхим хүнүүдэйнгээ түлөө һунгагшадай дуугаа үгэхын түлөө агитаци ябуулагдажа, һунгуулиин участогууд һунгалтын үдэртэ бэлэдхэгдэжэ байна.

Онохойн поселково Соведэй Элхиин, Доодо-Элхиин хүдөөгэй Соведүүдэй ажалшад бүгэдэ арадай һайндэр болохо—һунгалтын үдэртэ бэлэдхэжэ эхилһээр үнинэй. Эндэхи һунгуулиин участогууд бэлэн болгогдоо, һунгагшадай список шалгагдаа, агитаторнууд һунгагшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна.

Һунгалтын урда тээхи ниитэ-политическэ хүдэлмэриие ажахын зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор үнгэргэжэ байһанай ашаар зонын промышленна предприятинууд январь һарынгаа түсэбые бүхы дээрэнь 100,6 процент дүүргэбэ. Хандагатайн, Хүртэйн, Хандагайн, Худанай леспромхозуудай, Онохойн модоной комбинадай, Элхиин авто-заһабарилгын заводой, ажалшадай эрилтые хангаха Загарайн комбинадай хүдэлмэришэд январь соо ажалай шэнэ амжалта туйлаа.

Депутадта кандидадуудтай мүнөө үнгэргэгдэжэ байһан уулзалганууд дээрэ һунгагшад районойнгоо урда табигдаһан зорилгонууд тухай, тэдэниие дүүргэхэ талаар юу хэгдэжэ байһан тухай зүбшэн хэлсэнэ, өөһэдынгөө захяанууд тухай мэдүүлнэ.

Һунгагшадай захяа заабаринуудые бодото дээрэнь дүүргэхын түлөө хэмжээ ябуулга бэелүүлхэ гээшэ районой гүйсэдкомой болон нютагай Соведүүдэй, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй нангин уялга болоно.

Д. Санжимитыпов,
ажалшадай депутадуудай Загарайн Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Түрэл тосхомни хубилна

Гүрэн түрынгөө дээдэ органдо эрхим хүнүүдээ һунгаха үдэрнай бидэнэй мартагдашагүй баярта үдэр болонхой. Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр хэгдэһэн, бэелүүлэгдэһэн юумэн тухайгаа хүн зомнай тоосожо, ажалайнгаа дүн гаргадаг заншалтай болоо.

Тиимэһээ һүүлэй дүрбэн жэл соо би түрэл тосхондом бэелүүлэгдэһэн хубилалтанууд тухай хөөрэхэ дуратайб. Галба тосхон «Восточные Саяны» колхозой эгээн томо отделениин түб юм. Эндэ бүхы артелиин автотракторна парк, Галбайн, Таблангуудай хоёр фермэ бии.

Һүүлшын жэлнүүдтэ Таблангуудай фермэ һайн түхэлтэй болоо. Үнеэдэй 2, тугалай 2 типовой байра, тэжээл буйлуулха гэр баригдаа, искусственна үрэжүүлгын пунктда электрын гэрэл ялараа. Фермэдээ ойрохон, урдань хооһон байһан талмай дээрэ, гуша гаран шэнэ шэнэ гэрнүүдые барижа, айл хоёр үйлсэ болон һууринжанхай. Олон хүнүүдэй сугларжа, зүжэг наада хараха, ажал хүдэлмэри тухайгаа зүбшэлдэхэ уужам, дулаан клуб урда захадань тобойно.

Малшадай ажал, жэлһээ жэлдэ һайжарна. Таблангуудай фермын коллективтэ коммунис ажалай нэрэ олгогдонхой. Хүдэлмэридөө хүнгэн, шударгыгаар ябадаг һаалишад Сыбик Ардуева, Ольга Молонова, Надежда Плашкинова. Жимнит Бурлова гэгшэд Түнхэн соогоо мэдээжэ. Эндэ тугалшадаар эрхим хүнүүд Аюша Баторов, энээнэй урда һунгалтануудта Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан Дари Жалсановна Жадагаева гэгшэд хүдэлнэ.

Галбайн фермын ажал һайн ябажа байнхай: һаалишад Сыбик Сымбелов, Гарма Сыренова, Сында-Аюша Ангаскиева болон бусад һунгалтын үдэрые ажалай эрхим бэлэгээр угтахаяа бэлдэнэ.

...Нёдондо болотор Галбайн зон клуб гэжэ нэрлэгдэһэн, заахан гэр соо сугларадаг һэн. Кино, концертшье, зүжэг наадан, суглааншье болог, тэрээн соогоол обоордог, хабшалдадаг бэлэй.

Харин мүнөө тад ондоо болошоо ха юм. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ зун үбгэжөөл-пенсионернүүд 200 хүнэй һууха залтай, улаан булантай, фойе болон киноаппарадай түсхай таһалгатай һаруул уужам клуб барьяа. Иигэжэ жараад-далаад наһатай Жалсарай Бухаев, Сундуй Бояров, Намсарай Ошоров, Насан Степанов, Жаб Халбазыков, Сында Паданов гэгшэд кохознигуудаа ехэтэ баясуулба. Залуушуулай дундаһаа тэдэнтэй уран нарин гартай Гүндэн Стариков, Владимир Халхуев хоёр түрүүлэн ажаллаа юм.

Энэ клубые Улаан-Үдэһээ ерэһэн уран зураашад угаа тааруу гоёор шэмэглээ. Ендэр дээрэ улаан тугай хүрээ соо Ленин багшын барельефдүрсэ, хоёр талаарнь замбуулинай онгосо, ажабайдалыемнай харуулһан зурагууд аржылдана. Тэдэнэй дээгүүр: «Урагшаа, коммунизм тээшэ!» гэһэн уряал тодо элихэнээр бэшээтэй. Зал соо колхозой түрүү хүнүүдэй фотонууд, Түнхэнэй байгаалиие харуулһан пейзаж зурагууд олон...

Түрэл тосхоноймни залуушуул шэнэ клуб соогоо зүжэг наада харуулжа, зон олоноо баясуулна. Улаан булан соонь һунгалтын участок болонхой. Олоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдана.

Энэ үнгэрһэн намар һургуулиин үхибүүд ехэ баясаба. Клубтай зэргэлээд найман жэлэй һургуулиин үргэн ехэ сонхонуудтай, досоо ханыень штукатурдаһан томо байшан баригдаа. Мүнөө тэрээн соо табан класс һурана. Байшанай нэгэ хахадынь мүнөө зундаа баригдажа дүүрэхэ, ехэнхи хүдэлмэринь хэгдэнхэй юм. Һургуулида физикэ, биологиин һайнаар бэлэдхэгдэһэн кабинедүүд бии. Элдэб хэрэгсэлнүүд республикын Гэгээрэлэй министерствын һомолһон мүнгөөр абтагдаа. Энэнэй хажуугаар һургуулида киногой аппарат абтагдажа, элдэб янзын һони һонин һуралсалай картинанууд харуулагдана.

Энэ һуралсалай жэлэй эхинһээ һургуулиин оньһото станогуудаар баян мастерской нээгдэжэ, хүбүүд, басагад ажал хүдэлмэридэ дүршэнэ.

Энээнэй хажуугаар шэнэ һонин габал—үдэшын һургуули нээгдээ. Колхозойнгоо ажалда үдэрынь хүдэлһэн залуушуул үдэшэнь эрдэм ном шудална.

Мүнөө эндэ электрын гэрэлгүй айлые олохогүйт. Мүн колхозой олон ажахы оньһожоруулагдажа, электрын хүсөөр ябуулагдана. Галба тосхон иигэжэ һэргэн хубилаал даа.

Б. Машкинов.

Үнэр баян боложо байна

ХОНИШОДОЙ ГОРОДОК. Намар оройшог эндэ оромгүй ехэ түхеэрэлгэ, бэлэдхэл хэгдэжэ байгаа һэн. Дүрбэн айлай байха томо гэгшын байшан юрэдөө түргэндөө оронхой байгаа. Хонидой ута гэгшын шэнэ байра баригданхай, зосоохи хаамаг таһалгануудынь (клеткэнүүдынь) бэлэн болгожо байгаа бэлэй.

— Иигээд лэ уданшьегүй хурьгадай олооро «адхарха» саг ерэхэнь бшуу,—гэжэ нүхэр Мункин энэ бэлэдхэлые тайлбарилһан мэтээр хэлэбэ. Үнэхөөрөөшье эндэ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байгаа. «Одоол эндэ бүхы гуримаарнь, заабаряарнь бэлдэжэ байна даа» гээд, хэншьеб, нэгэн дуу гараба. Хуу сагаадагданхай бэлэн клеткэнүүдые нүгөө байра соонь харабабди. Үглөөдэртөөшье нарай хурьгатай хони оруулхада хамаагүй, бэлэн болонхой.

Шэнэ байшантай зэргэлээд ута залгалаа байшан. Энэнь мүн лэ хонишодой байра. Залгалаагай зүүн хажуудань культбаза. Эдэ барилганuудта дүтэшэг гүнзэгы худаг, электростанци, бани гэхэ мэтэ хүнэй хэрэгламжэдэ хабаатай бүхы юумэн бии. Эндээ байгаад хонишоднай концерт, кино хаража байха юм аабза гэжэ нүхэр Мункин омогорхон хөөрэнхэй һэн.

Хониной мяха, торголиг нарин нооһо абадаг энэ фабрика-городогой онсо шэнжэ тэмдэгүүд энээгээр хизаарлагданагүй. Эндэ томодхогдоһон бригадын хонишодой болбосон һайнаар ажаһууха байра байдал, ашаүрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхэ эрхэ нүхэсэл бүрин байгуулагданхай. Хонидой байрын хажуудахи искусственна үрэжүүлгын пункт шэнэ гэр соо түхеэрэгдэһэн байна. Трактор байлгаха гараж болоод бусад хэрэгсэл дууһан бии. Энэмнай хоёр хүнһөө бүридэһэн отаратай ямар жэшээтэйб? Ямаршье жэшээгүй! Энэмнай—ёһотойл мүнөө үе сагай шэнжэ тэмдэг лэ. Бэеэ даанхай, томодхогдоһон ажахы өнэ бэеэрээ байнал даа. Ажахын асуудал эрхимээр шиидхэхэтээ хамта иимэ бригада хонишодой эрилтэ дүүрэн хангаха арга боломжотой байха болоно. Энэнь —айхабтар шухала удха шанартай асуудал мүн.

— Хонишодой бүхы бригадануудые иимэ түхэл маягтайгаар эмхидхэхэ һанаатайбди,—гэжэ Хэжэнгын совхозой директор Дондок Дашиевич Дугаров хөөрөө һэн.

Энэ хүнэй хэлэдэгээр, хонин ажалдахи «ургаса хуряалга» эхилэнхэй. Түлэг үбэлэй тооһорон «ганиржа» байха үедэ түл абаха гээшэмнай тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Һайн бэлэдхэл, хонишодой оролдолгын энээниие шиидхэхэ байһаниинь элитэ.

Декабрь, илангаяа январь, февраль—хонишодой үдэр һунигүй ажалладаг, эгээл шанга үе. Январь... Үдэртөө гушаад хурьгад гарана гээд дансада бэшээтэй байна.

Энэ городогой мүнөөхи бэлэн боложо байһан ута гэгшын байранууд соо хони хурьгадай мааралдаан замханагүй, клеткэнүүдэй столбнуудта термометр, һаеы сүүмхэнүүд үлгөөтэй. Иигэжэ энэ хонишодой городок ехэ дуутай шуутай болонги. Хүншье олон. Мүнөөхи 4 айлай байха байшангай уужам һаруул таһалгануудта хүнүүд оронхой. Түл абалсахаяа городһоо ошоһон хүбүүд, басагад тэндэ байрланги ха.

Мүнөө жэлдэ түл түрэсэ һайнаар абтажа байна. Совхоздошье, мүн энэ бригададашье юрэнхыдөө хуу амгалан һайн. Февралиин 15-най мэдээгээр, Цынгэ Буянтуевай бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 60 хурьга, совхозынь—62,9 хурьга абанхай. Үшөө олон хурьгад хүлеэгдэжэ байна, гарза хоролто үгы шахуу.

* * *

Хонишодой бригадын бригадир—хонин ажалай суута мастер Цынгэ Буянтуев томо хара мориёо эмээллээд, үглөөнэй жабараар гү, али оройшогшье нүхэдтөө, бэшэ отаранuудтаа зорижо, энэ городогһоо гарахадаа, нэгэл асуудалда һанаа үнөөгөө табинги ябаа ааб даа. Ондоо тээгүүрхи отарануудта юун боложо байна ааб, үбһэ хулһан, хоол хоормо ямар ааб, хурьгад ямар байна хаб гэхэ мэтэ асуудалнууд толгой сооһоонь гаранагүйл ха.

Нэгэ иимэ үдэр ябажа ябажа, боро хараанаар бусахадань. тэрэнэй туһалагша—Ким Маханчеев ехэтэ хүлеэжэ байба. Юуб гэхэдэ, залуу нүхэрынь хүдөө ажахын түрүүшүүлэй суглаанда хабаадахаяа үглөө үглөөгүүрнь Алма-Ата мордохо болоод, ябахынгаа урда тээ хөөрэлдэхэеэ хүлеэжэ байгаа. Тиигэмшьегүй аргагүй. Тэндэ, харюусалгатай трибуна дээрэһээ үгэ хэлэхэ болохо, хамаг юумэеэ зүбшэхэ ёһотой ха юм.

— Хоюулаа хөөрэлдэхэбди,—гэжэ Цынгэ Буянтуевичынь залуу нүхэртөө хэлэжэ байгаа һэн.

Энэ бригадые (6 отаратай. 3559 эхэ хонитой) даажа ябаһан эдэ хоёр бүхэли үдэшэндөө хөөрэлдэһэн байха. Наһанайнгаа талаар ехэ илгаатай эдэ хоёрой мэргэжэл шадабари жэгтэйгээр тааранги. Цынгэ Буянтуевынь ажалай «университет дүүргэһэн», залуу нүхэрынь—Ким Маханчеевынь хүдөө ажахын институт дүүргэһэн, ветеринарна врач. Бригададаа дүрбэн тэгшэ хүдэлдэг, экономист, врач, хонишон.

Ажахын тоосоото энэ бригадада хэлэхэшье юумэн бии даа. Энээн тухайдаа Ким Маханчеев хэлэхыешье мүхэдүүлхэгүйл байха гэжэ һанахаар. Бригадынгаа үнгэрэгшэ жэлэй дүн аржыса гарганхай. 1962 ондо Цынгэ Буянтуевай отарын 1 центнер нооһоной өөрынь үнэ 155 түхэригтэ, 1 центнер мяханай—28,1 түхэригтэ болоо. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа һураггүй доошоо гэхэдэ, ойлгосотой болохо бэзэ. Үгышье һаа, нэгэ иимэ баримта дурдая. Энэ бригадынхиднай эрэ хурьга хэдэн жэл соо эрье болоторнь байлгажа, гаргаша ехээр хэжэ байдаггүй, харин һайса таргалуулаад, тэрэл жэлдэнь гүрэндэ оруулдаг юм. Жэшээнь, нёдондо ноябриин эхеэр 8—10 һаратай 400 эрэ хурьга гүрэндэ тушаагаа. Энэнь тус бүридөө дундаа зэргээр 38—39 килограмм татажа байгаа. Ажахыгаа бодомжотойгоор, бэрхээр хүгжөөдэг хүнэй тэмдэг энэ бэшэ гү.

Ажалай эмхидхэл улам һайжаруулха гэжэ эдэнэр оролдодог. Хоридо болоһон экономическа конференци дээрэ нүхэр Буянтуев үгэ хэлэхэдээ, ажахын тоосоондо ороһон бригадынхид нэгэ хүн мэтэ эмхидэлтэй байха ёһотой гээ һэн. Эдэнэр мүнөөнһөө ерэхэ жэлэйнгээ бэлэдхэл хэжэ эхилэнхэй. Нёдондо үбһөө шарга дээрэ һурилөөгүй дээрэһээ бүхэли үбэлдөө тэрэниие шэрэжэ байнад. Дахин тиимэ алдуугаа дабтахагүйн тула мүнөө 100 шаргын модон бэлэдхэгдэнхэй. «Хойто жэлдэ Жигжит Журмитов шанһаар бүхы һүриеэ хоёр үдэр соо газаагаа татажархихабди» гэжэ эндэхид хэлсэдэг.

Ажал хэрэгэйнгээ ёһото мэргэжэлтэд болоһон иимэ хүнүүд түл түрэсээ һайнаар абажа байна ха юм даа.

Д. Жугдурова.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1963 оной февралиин 28.

Урган хүгжэнэ Улаан-Үдэмнай

ҺАЯШАГ даа, аяар холын Чисаана нютагһаа ахамад нэгэ үбгэжөөлнай айлшаар ерээд ошоо һэн. Тэрэ «Улаан-Үдэ ерээгүйөө тэбхэр дүрбэн жэл болооб... Тэнсэлгүй ехэ юумэ хоёр нюдөөрөө хараба гээшэб... Хара гэрэйнгээ өөрто хаан, боро гэрэйнгээ өөрто богдо зандаа хашараад лэ хэбтэхэ болоо һаа, харатай ехэ алдуу хэхэ байгааб. Ерэһэндээ ехэл баяртайб. Сахилгаан тэргэ — трамвайдатнай һуужа сагаа үнгэргөөб. Үдын урда бэеынтнай үргөө ордонуудые үзөөб. Шэдитэ хайрсаг — телевизорыетнай харааб»,— гээд айхабтар ехээр олзуурхан маһалзажа, баярай үертэ абташоод һуугаа бэлэй. Теэд үнэхөөрөөшье ниислэл Улаан-Үдэ хотомнай үнгэрөөшэшье дүрбэн жэлэй турша дотор үнгэ шарайгаа хубилган ургаа, үндэр, үргэншье болоо.

ҮЙЛЭДБЭРИИН ГУЛАМТАНУУД

ТИИХЭДЭЭ нэн түрүүн ажаүйлэдбэри дээрэ ямар ажмалтын түйлагдаһанийе хаража үзэе. Промышленна үйлэдбэримнай продукци 1958 онойхиһоо 48,8 процент ехээр ургаа. Энээнийе мүнгэн дээрэ бодожо үзэхэ болоо һаа, 76 миллион 464 мянган түхэриг ха юм.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар 1962 оной түсэб хэтэ үлүүлэн дүүргэгдэһэн.

Промышленностиин гаргаһан продукци республика дотороо хэрэглэгдэхэһээ гадна, 93 область, хизаар болон республиканууда эльгээгдэжэ байгаа.

Гэбэшье үйлэдбэриин томо томо гуламтануудые туд тудтань абажа харабал, һонирхолтой.

Саха бартаа — энгэр дээрээ Ленинэй орден яларуулһан ПВЗ-мнай арадай ажахын ашаа зөөхэ шэнэ түхэлэй шэжэм онһото тепловоз, электровозуудые заһабарилдаг болоо. Гадна тэрэ хүсэтэ хүлэгүүдые «хүл дээрэнь гаргажа үгэдэг» ажалша мэргэн баатарнуудай ажаһуудал ямараар хубилан һайжараа гээшэб! Байрын шэнэ гэрнүүд, хүүгэдэй саад, ясли, магазин, столово гэхэ мэтэнүүд социалис городогто сог залитайгаар һуурэ һуурэгөөрө бодонхой.

ШЭЛЭЙ завод баһал ехэ ажмалтатай. Хэрбээ дайнай урда тээ жэл бүхэндэ арайхан гэжэ 3 миллион квадратна метр шэл гаргадаг байгаа һаа, мүнөө 1962 ондо найма миллион квадратна метр сонхын шэл гаргаа бшуу. Энээгээр мянгаад гектар талмай газар хушажа болоно. Тиихэдэ хэды мянга түмэн сонхонуудые шэллэжэ болохо гээшэб. Гаргаһан продукциньбүхы Сибириие Алас Дурна зүгтэйнь хангаад, Халха Монгол хүрэтэр дэмы эльгээгдэнэгүй. Тэндэ 1958 онһоо эхилжэ шэнэ цехүүд баригдажа байнхай. Эгээ мүнөө үедэ шэл утаһа гаргаха цех бодхоогдожо дүүрэхэ ойртонхой.

Нарин сэмбымнай фабрика бүхы дээрээ коммунис ажалай предприятиин хүндэтэ нэрэ зэргэдэ нёдондо хүртөө һэмнай. 1962 ондо түсэбһөө гадуур 51 мянган метр (51 километр!) нооһон бүд нэхэжэ гаргаа. Һигжэ ажал үйлэдбэрижэлһөө эхилээд, гадар хубсаһанай, самсын эрхим шанартай бүдүүдые нэхэдэг болоо.

«Электромашина» завод. Анха «Механлит» гэгдэдэг байһанаа, электромашинануудые гаргадаг болохоодоо, 1961 ондо «Электромашина» гэжэ шэнэ нэрэ абаа һэмнай. Үнгэрөөшэ жэл тэрэ түсэбһөө гадуур 100 киловатт хүсэ эхэтэ электродвигательнүүдые бүтээн гаргаа.Һигжэ ажал үйлэдбэридэмнай электротехническэ тон шухала һалбари шэнээр мүндэлбэ ха юм. Мүн «ТДТ-60» маркын 9 тракторнуудые түсэбһөө гадуур заһабарилаа.

Баһа шаажан гүйлгэһэн амһарта элбэгээр гаргадаг Кировэй нэрэмжэтэ завод, гадар болон дотор нэхэмэл хубсаһа, сабхи, валенкашье гаргадаг заводуудые, мүн адагай адагта пившые завод абажа үзээл даа. Эдэмнай бултаараан лэ арад зоной аша туһада алдар хэжэ байна.

1963 ондо нооһо болбосоруулдаг фабрика түгэс хүсэндөө ороод байхадаа, жэл соогоо арбан таба мянган тонно нооһо сэбэрлэхэ юм. Тиихэдэнь Монголой Арадай Республикынһаа, мүн хүршэ Шэтын областьһоо нооһон асарагдажа эхилхэ.

Хилээмэнэй завод гансал хилээмэ, булкаһаа гадна, амтан кондитерска эдеэнүүдые гаргадаг болохонь.

Ниислэлдэмнай бии байгаа предприятинууд нилээд олон янзын. Эдэмнай үйлэдбэреэ жэлһээ жэлдэ улам үргэдхүүлжэ, наринжуулжа байна ха юм. Мүн толбо шэнээршье баригдаһан предприятинууд бии.

Эдэ бүхы ажаүйлэдбэриин гуламтануу мүнөө байгаашадаа орходоо 1965 ондо хоёр дахин шахуу ехэ юумэ бүтээхэ, гаргажа зорилготой.

1959 ондо Совет үүдтэ һунгаһан һунгалтаһаа хойшо мүн **харгы зам, хэлхээ холбоондомнай** ямар ехэ хубилалта болоо гээшэб.

Бүхы транссибириин түмэр замые техническэ талаарнь хубилгаха түсэбэй ёһоор манай Буряад орон доторой, мүн Улаан-Үдэ шадарайхмнайшье замууд нилээд һэлбэгдэжэ байнхай. 1961 онһоо эндэмнай тепловозууд ябажа эхилэнхэй. Мүнөө түмэр замай станциинууда бии байгаа паровозно депонуудай түхеэрэлгэ ехээр хубилагдаад, тепловознигууд болон электровознигуудые һургаха хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэгдэнэ.

Яраалтай ушар болоо һаань, ниислэлэйнгээ **аэропорт** ошоо ха юмбибди. 1959 ондо баригдаһан гоё һайхан шэнэ вокзал соонь орохош. Ямар самолёдто һууха, хаана хүрэтэр ошохо хүсэлэнтэйбши? «ИЛ-12» самолёдоор гү, али «ЛИ-2»-оор гү, Москва гү, али Баргажан гү — булта шиинии дуран.

Үнөөхи нютагаймни үбгэжөөлэй һонирходог трамвайшье Улаан-Үдэдэмнай 1959 онһоо эхилжэ ябадаг болоо. ПВЗ-һээ Үдын урда бэеын нооһо сэбэрлэдэг фабрика хүрэтэр хоёр тээшээ саг үргэлжын холбоотой болообди.

— Трамвайн бии болоһоной урманда Улаан-Үдэ сөөгүүраа миинтэ шахуу аяншалаад ерээб. Хүн бүхэн ябагаар ябахаяа болижо байна гээшэ ха. Урдынхиһаа хэды амар болоо гээшэб даа. Трамвай соо һуугаад ябахадаа, элдэб янзын уладуудые хараab. Үбгэн залуугүй — бултааран лэ ехэ сэбэр сэлмэгүүд, хүхюутэй баяртайнууд. Хубсаһа хунарыньшье шэнэ, һонин... Теэд баһа хүхэ хилэн хушалтатай буряад дэгэл үмдэһэн үбгэн намайшье харахадаа, һонирхоһон янзатайнууд,—гээд үбгэжөөлэй һанан дурдан хөөрэһые мартаха аргагүйл даа.

Мүн 1961 ондо **телевизионно** станцимнай ашаглалгада үгтөө һэмнай. Тэрээнэй дамжуулгые Улаан-Үдын ажалшадһаа гадна, город шадарай нютагуудта ажаһуугшадшье харадаг болоо.

— Дэлхэй дээрэ боложо байһан юумые гэртээ һуугаад харахабди гэжэ зүүдэ зүүдэмнайшье үгы байһан юм. Гайхалтайхан лэ үе сагта ажаһууха гээшэт,— гээд буурал сагаан толгойто бодолгото болон хэлээ бэлэй.

Үнэхөөрөөшье ниислэлэйнгээ Советүүдэй талмай дээрэ үнгэрөөшэ ноябрийн долоонай парад демонстрацие анха түрүүшынхээ гэртээ һуугаад лэ хараа һэмнайбди. Удангүй ехэ ехэ һорилдоо мүрысөөнүүд, театрай һони һонин зүжэгүүд тухай байраһаан гарангүй мэдээд, ойлгоод байдаг болохомнай бээз.

Баһа хэлхээ холбооноймнай түбэй газарта фототелеграфай бии болоһон тухай хөөрэхэдэ, нютагай үбгэжөөл бүришье һаа гайхаа бэлэй.

Ажалдаа шалгаржа, арадайнгаа үндэр хайрада хүртэхэ гээшэ эгээн ехэ жаргал ха юм. Улаан-Үдын ПВЗ-гэй солото хүнүүд — Социалис Ажалай Геройнууд нүхэд А. Оширов, П. Милин гэгшэд бүхы Буряад орон дотороо мэдээжэ болонхой. Зураг дээрэ: П. Милин А. Оширов хоёр хөөрэлдэжэ һууна.

БАЙРА БАЙДАЛ ТҮХЕЭРЭЛГЭ, ХУДАЛДАА НАЙМААН ТУХАЙ

БАЙРА байдал түхеэрэлгэ тухай хэдэн үгөөр дурдая. 1959—1960 онуудта баригдаһан барилгануудые хаража үзэхэ болоо һаа, 1959 онһоо урагшанхи арбан жэлэй турша дотор хэдэһэн барилгатай тон адли. Багшанарай дээдэ һургуулиин һаруул уужам дүрбэн дабхар байшан, геологоуправлениин гэр, центральна универмаг, өёдолой шэнэ ательс, протезнэ мастерской, медицинын училищиин һуралсалай, республиканска больницын захиргаанай байшангууд гэхэ мэтэ имагтал һүүлэй гурба-дүрбэн жэл соо бодхоогдоо бшуу. Байрын гэрнүүд бүришье һаа олоор баригданхай. Жэшээнь, Үдын урда бэедэ үргэлжэдөө дүрбэн дабхар гэрнүүдые жэрылгэһэн Текстильнэ гэжэ шэнэ үйлсэ бии болоо ха юм... Гагаринай нэрэмжэтэ үйлсэдэ мүн лэ дандаа шэнэ гэрнүүд һубаринхай. ПВЗ-эйе абажа үзэхэ болоо һаа, баһал тиимэрхүү.

Байрын гэрнүүдые барихатусхай завод ашаглалгада мэдэ оруулагдахань. Энэмнай жэл бүри 35 мянган квадратна метр талмайтай байрануудые бариха. Юрэдөө бултыень тооложо хөөрэхэ болоо һаа, заха үзүүртэ хүртэшэгүй гэхээр лэ. Хотодо ажаһуугаа ажалшадые эд бараагаар, эдээ хоолоор улам һайнаар хангахын тула 1962 ондо 17 магазинууд, найман столовонууд, хоёр павильон, хэдэн олон буфедүүд шэнээр баригдаа. Теэдшье 1962 ондо 1961 онойхидо орходоо 4332,8 мянган түхэригэй эд бараан ехээр наймаалагдаа. Эдеэ хоолой зүйлшье 1273,1 мянган түхэригөөр үлүү худалдагдаа.

Революциин талмай дээрэ оршодог түбэй магазинда орожо үзэһэн лэ байхат. Тэндэмнай наяад наймаашад мянгаад янзын эд бараа дурадхажа байдаг лэ даа. Советскэ Союзай бүхы зүгүүдһээ, социалис оронуудһаашье эльгээгдэһэн эд бараа тэндэ худалдан абажа болохо юм... Тиихэдэ холодильник, хубсаһа угаадаг машина гэхэ мэтын электротехническэ эд бараанууд, ковёр, нооһон трикотаж гэхэ мэтэ айхабтар түргэнөөр худалдан абтана. Жэшээнь, үнэтэй пианино магазинда ороһон лэ удэртөө наймаа болоно.

Энэ хүн зоной ажаһуудалай улам ехээр һайжарһанай бодото тэмдэг бэшэ гү? Энээн тухай ахамад үбгэжөөлэй ажаглан хэлэһэниинь айхабтар зүб ха.

СОЁЛ КУЛЬТУРЫН УРГАЛТА

УРДА һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн саг соо социалис хотынгоо соёл культурын согтой түргэнөөр урган хүгжэһэниие хаража үзэхэдэ баһал урматай.

Ургажа ябаа улаан бургааһан — үхибүүдые ашата һайхан ажалда амташуулан дүршүүлхэ талаар асари ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ, хэгдэжэшье байна.

Ниислэлэймнай бүхы һургуулинууд найман жэлэй, арба нэгэн жэлэй болгогдоод, шэнэ программын ёһоор нүүгээ. Һурагшад 34 янзын мэргэжэл шудална. Түхэрэн үдэр соо үхибүүдые байлган хүмүүжүүлхэ, интернат һургуулинуудые тоотоогдобо. Гансахан 1962 ондо 920 үхибүүдэй һураха гурбан томо һургуули баригдаа. Гадна хотодо үдэшын арбан зургаан һургуулинууд хүдэлдэг. 1962 ондо тэрэнийе 400 гаран хүдэлмэришэд болон алба хаагшад дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абаа.

Соёлой эмхи зургаанууд — клубууд 1961 ондо 17 байгаа һаа, мүнөө 22 болонхой. Стационарна юһэн кинотеатрнууд, 300 гаран кино-түхеэрэлгэнүүд үдэшэ бүри хүдэлнэ.

Уран һайханай олохон коллективүүд мэргэжэл шадабаряа элитэ дээшэлүүлнэ. Жэшээнь, түмэр замшадай клубайхид Фоминай «Тээрмэшэн, эльбэшэн, мэхэшэн ба худа урагш», Гулак-Артемовскиин «Дунайн саанахи запорожец» гэжэ оперануудые табиһан байна. Мүн библиотечнэ институтай, ПВЗ-гэй болон бусад хоорнуудай түсхай мэргэжэһэн дуушадһаа дүтүүгүй шадамар бэрхээр дууладаг болонхой.

Мүн жэл бүри үнгэргэгдэдэг уран һайханай харалгануудта бүри олон коллективүүд хабаадалсана. Жэшээнь, 1959 оной городской харалгада 67 коллектив хабаадалсаһан байбал, 1962 ондо зуу гаран коллективүүд бэлиг шадабаряа харуулаа. Энэ зун болоһон һур харбаанда мянгаад хүнһөө бүридэһэн нэгэдэмэл хоор ямар ирээдүй гоёор, һур жабхалантайгаар дуулаа гээшэ һэн бэ!

Илангаяа 1962 ондо соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ олонитэмнай ехэ олоороо хабаадалсаа. Түлөөһэгүй хүдэлмэрилэгшэдтэй арадай арбан университедүүд, найман библиотекэнүүд, жара гаран нүүдэл библиотечкэнүүд, «Байгалай долгинууд» гэжэ уран һайханай ансамбль ургашатай һайнаар ажаллажа байна.

Дээдэ һургуулинууд тухай тоогтонгүй яажа болохоб. Зооветеринарна институтнай улам үргэдхэгдэжэ, олон факультедүүдтэй болоһонойнгоо эсэстэ 1959 ондо хүдөө ажахын институт гэһэн шэнэ нэрэ абаа һэн. Тэрэмнай 1962 ондо түгэс түхеэрэлгэтэй байрада оронхой.

1960 ондо ниислэлдэмнай Зүүн-Сибириин библиотечнэ институт нээгдэжэ, эгээл дээдэ мэргэжэлэй соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэжэ эхилэнхэй.

Үнгэрһэн жэлдэ технологическа институт баһа байгуулагдаа.

1959 оной декабрь һарада Москвада болоһон Буряадай литература болон искусствын декада тон амжалтатайгаар үнгэрөө. **Оперо, баледэймнай театр** арадайнгаа түрүүшын баледүүдые тиихэдэ харуулаа. Гадна А. Бородинай «Игорь тайжа», Д. Аюшеевэй «Анда нүхэд» гэжэ оперонуудые табяа һэн. Тиихэдэ дуушан Л. Линховоин, прима-балерина Л. Сахьянова гэгшэд илангаяа ехэ магтаал, һайшаалда хүртөө бэлэй.

Удаадахи жэлнүүдтэ оперо, баледэймнай театр хүршэ областьнуудтаа айлшалжа, арадайнгаа бэлиг шадабарие дахинаа элирхэйлээ. Жэшээнь, дэлхэй дээрэ эгээл томо Братска ГЭС барилгада айлшалхадаа, ходоод «бис» дээрэ зүжэгүүдээ табяа һэн. Нёдондо жэлдэ «Борис Годунов» гэжэ эгээл хүндэ партитуратай оперо амжалтатайгаар табиһаниинь театрымнай улам ургажа байһанай шэнэ гэршэ боложо үгөө һэн.

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряадаймнай драмын театр декадын үедэ мүн лэ шалгараа.

Дуу болон хатараймнай ансамбль орон доторо ехэ аяншалга хээ. Аха дүү Яхадай, Түвын автономно республикануудта 1962 ондо ошожо ерээ. Хаа-хаанагүй хэни халуунаар угтуулаа.

Декадын үедэ буряад уран зохёолнай баһал үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө бэлэй. Удаань 1961 оной зун Улаан-Үдэ хотодомнай РСФСР-эй Уран зохёолшодой союзай секретариадай зүблөөн боложо үнгэрхэдөө, уран зохёолоймнай амжалта түгэсөөр хүгжэжэ, байһанай шэнэ элирхэйлэл боложо үгөө һэн.

Эгээл мүнөө «Харьялан урдаа Хёлгэмнай гэжэ Б. Мунгоновой роман Ленинэй шанда зууршалагдаад байна.

ЭЛҮҮР ЭНХЭ БАЙХЫН ТҮЛӨӨ

АРАДАЙ ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛХА талаар мүн лэ горитойхон хүдэлмэри хэгдээ. Шэнэ больница, поликлиникэнүүд олоор баригдаа. Жэшээнь, 1961 ондо городойнай дунда шүдэ аргалха поликлиникэ, 1962 ондо уушханай ханаадатай хүнүүдэ эмнэхэ больница, 4 аптекэ шэнээр бодхоогдоо.

Гадна, эмнэлгын эмхи зургаанууд медицинын эрдэмэй түлхилтэнүүдые удаа дараалан нэбтэрүүлжэ байнхай. Жэшээнь, һүүлэй үедэ городской 1-дэхи больницада (ахалагша врачынь ... кин) хүнэй сууха гаха орёо хүндэ... дэг болоо. Мүн ... най, мэдэрэлэй ... астма эүүгээр ха... на. Тэрэшэлэн ... цада уушханда ... гэһэн аппарада... лоо. Мүн бусад... агрегатууд нэбтэр...

Городоо ногоо... лаар ехэ ажал ... шээнь, гансаха... олонитын хүсээ... модо болон һөөг... сэсэгүүд, ногоо... гэрһэн жэлдэш... сэсэгүүд, мүн мо... жэ таригдаа. ... эшээгээр манай... хин городоо ой... тэ сүм ногоор... табинхай.

Мүн бүхы гор... хангаха, канализ... түлишэтэй болгох... хэн ороолдоо ... байна. Жэшээнь, ... шалиис городок ... газ түлишэдэ оро...

Ингээд уданшье ... хэндэ зууха тогоо ... хэдэ мянган ... нүүрһэ галдахая... бшуу. Хотымнай ... арюун сэбэр бол...

Урда һунгалтаһ... үнгэрһэн дүрбэн ... дотор үзэгдэһэн ... нүүдые тооложо ... захадань гарахы...

Ажахы, соёл ... саашадань хүгж... дээрэ дурсагдаһа... баримтанууд юу...

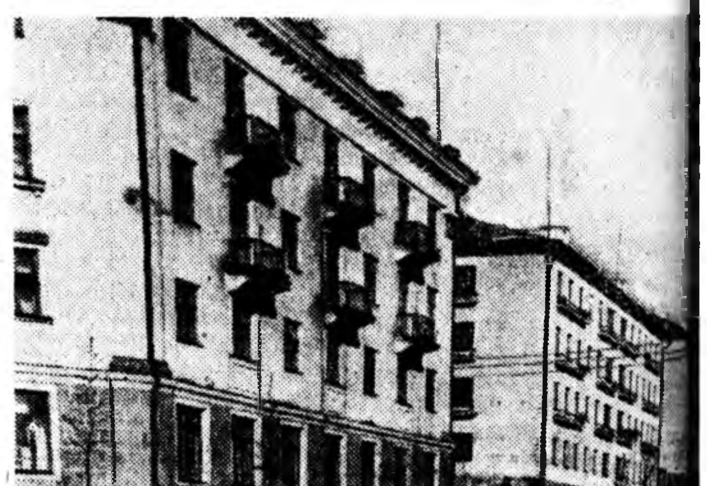

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ городтохи Димитров... үйлсэ. С. БАЛДУ...

харуулнаб гэхэд... ажабайдал улам... ын түлөө Комму... мнай, Совет засаг... жэлдэ эсэшэ хүсэ... ороолдоо гарга... шье хубита ехэ... даашье партиин... граммын заяһан... ри ехэ хүдэлмэр... улад зоноймнай... дал улам дээшэ... Улаан-Үдэмнайш... хэлээ улам түргэ... хэн хубилгаха ба...

Эдэ бүгэдэ ... тодоор хөөрэжэ... һаамни, нютагай... гэжөөл ниислэл... гэлжэ дээрээ үнэ... һонние, хурдан т... гаһание тоб бэ... Тэрэ Буряадай... тын саашадань... ла мэтээр бадар... байһые бэхэ... хэл зүрхөөрөө... этигэн мэдэрнэ... Социалис уужам...

Согтой һайхан ... һара үдэрөөр һа... һанаа сэдхэл... Үдэрэй наранда...

Үлэмжэ һаруул... Үдэшэ орой суу... Үргэлжэ ялара... Ажалайнь амис...

Абьяас хүсэнэй... Хүсэлнэь бүхэ...

Хүсэлдэжэ түл...

РАБДАН...

Редакторай ор... М...

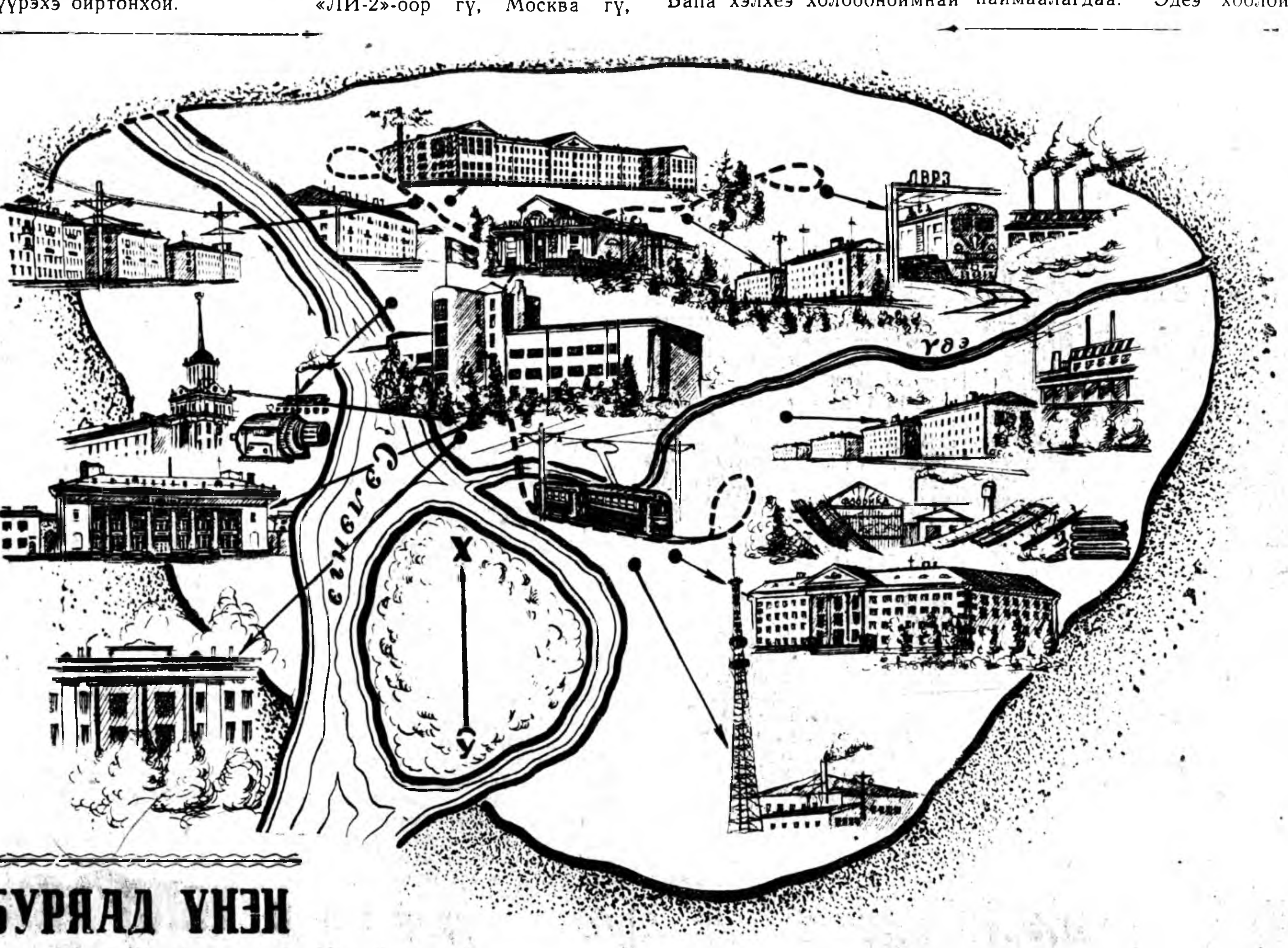

Манай адрес, телефо...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Лени...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. реда... ответ. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни... — 24-74, сельского хозяйства — 47-59, советского ... и культуры, литературы и искусства — 34-05, ... транспорта, информации — 35-14, писем и редакции... отдел переводов и корректорская — 35-05, бухга... Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерст... Бурятской АССР.
Н00361.

Д. ГАРМАЕВАЙ зураг.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной февралиин 28.